

ÅLESUND KOMMUNE

Kontrollutvalget

MØTEINNKALLING

13.02.2013

Kopi til: Ordfører
Revisor
Rådmann

Medlemmene av
Kontrollutvalget

INNKALLING TIL MØTE I ÅLESUND KONTROLLUTVALG

Det blir med dette kallt inn til møte i kontrollutvalget

**torsdag 21. februar 2013 kl. 16.00 i kontrollutvalgsekretariatets lokaler
i Lerstadvegen**

SAKSLISTE:

- Sak 01/13 - Godkjenning av møtebok fra møte den 12. oktober 2012
- « 02/13 - Husleie for Aalesund kunstforening
- « 03/13 - Budsjettkontroll 2. tertial 2012 - Ålesund kommune
- « 04/13 - Plan for selskapskontroll i Ålesund kommune
- « 05/13 - Prosjektbeskrivelse vedrørende vedtatte forvaltningsrevisjonsprosjekt om vedtaksoppfølging i Ålesund kommune og evaluering av internkontrollen i Ålesund kommune
- « 06/13 - Rydding av friareal
- « 07/13 - Årsmelding 2012 – Ålesund kontrollutvalg
Eventuelt

Dersom det er vanskeleg å møte, gi melding på telefon til daglig leder tlf. 70 17 21 58 eventuelt 97 60 57 83 eller e-postadresse kontrollutval@kontrollutval.no.

Erik Tørrissen
leder
(sign.)

KONTROLLUTVALGET I ÅLESUND KOMMUNE

MØTEBOK

Møtedato: 12. oktober 2012, kl. 14.00

Møtested: Kontrollutvalgsekretariatets lokaler i Lerstadvegen

Møtet ble ledet av: Erik Tørrissen

Til stede for øvrig: Mette Aakvik Bjørge, Svein Tømmerdal under sakene 27/12, 28/12 og 30/12 og Gunn Helen Wågsholm

= **4 og 3 voterende**

Svein Inge Alnes hadde meldt forfall.

Fra kontrollutvalgsekretariatet møtte daglig leder Harald Rogne.

Fra kommunerevisjonen møtte daglig leder Kjetil Bjørnsen.

Frå Ålesund kommune møtte rådmann Jarle Bjørn Hanken og kommunalsjef Ronny Frekhaug.

Det kom ikke fram merknader til innkalling eller sakliste.

SAK 26/12

GODKJENNING AV MØTEBOK FRA MØTE 7. JUNI 2012

Kontrollutvalgets enstemmige vedtak:

Møtebok fra kontrollutvalgets møte 7. juni 2012 blir godkjent.

SAK 27/12

PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON

Følgende innstilling vedrørende forvaltningsrevisjonsprosjekt ble lagt fram av kontrollutvalgsekretariatet i prioritert rekkefølge:

1. Spesialundervisning/PPT
2. Intern styring og kontroll
3. Finansiering av barnehager
4. Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunal eiendomsmasse

Kontrollutvalget får delegert myndighet til å vedta et mer spesifisert prosjektinnhold innenfor hvert enkelt vedtatt tema.

Plan for forvaltningsrevisjon blir rullert i 2014.

Kontrollutvalgets enstemmige innstilling :

Bystyret prioriterer forvaltningsrevisjonsprosjektene i plan for forvaltningsrevisjon i følgende prioriterte rekkefølge:

1. Oppfølging av politiske vedtak
2. Spesialundervisning/PPT
3. Intern styring og kontroll
4. Finansiering av barnehager
5. Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunal eiendomsmasse

Kontrollutvalget får delegert myndighet til å vedta et mer spesifisert prosjektinnhold innenfor hvert enkelt vedtatt tema.

Plan for forvaltningsrevisjon blir rullert i 2014.

SAK 28/12

BUDSJETTKONTROLL 2012 – ÅLESUND KOMMUNE

Saksdokument frå kontrollutvalgsekretariatet datert 05.10.2012.

Rådmann og kommunalsjef orienterte om den økonomiske situasjonen.

Kontrollutvalgets enstemmige vedtak :

1. Kontrollutvalget konstaterer et relativt stort beregnet merforbruk pr. 30.04.2012 og vil komme tilbake til temaet etter neste økonomirapport.
2. Kontrollutvalget vil da også finne ut om det er planlagt tiltak fra politisk og administrativt hald.

SAK 29/12

VEDRØRENDE BUDSJETT 2013 – ÅLESUND KONTROLLUTVALG

Saksdokument frå kontrollutvalgsekretariatet datert 05.10.2012.

Kontrollutvalgets enstemmige vedtak:

Kontrollutvalgets budsjett for kurs og opplæring settes til 50.000 kroner.

SAK 30/12
LUKKING AV MØTE I ÅLESUND KOMMUNE

Saksdokument frå kontrollutvalgsekretariatet datert 05.10.2012.

Kontrollutvalgets enstemmige vedtak:

Kontrollutvalget tar saken til orientering.

Erik Tørrissen
leder
(sign.)

Mette Aakvik Bjørge
medlem
(sign.)

Svein Tømmerdal
medlem
(sign.)

Gunn Helen Wågsholm
medlem
(sign.)

SUNNMØRE
KONTROLLUTVÅLSEKRETARIAT IKS

Kontrollutvalget i
Ålesund kommune

Dato: 13.02.2013

SAK 02/13
HUSLEIE FOR AALESUNDS KUNSTFORENING

Sak relatert til denne var oppe til behandling i Ålesund kontrollutvalg i møte 7. juni 2012, sak 25/12. Bakgrunnen var at husleien var lav. Frå politikere hadde det blitt reist spørsmål ved om administrasjonen har handlet innenfor sine fullmakter og at husleien var basert på gamle vedtak.

Kontrollutvalget fattet da følgende vedtak:

På bakgrunn av rådmannens opplysning om at en sak om dette temaet vil bli fremmet for bystyret, vil kontrollutvalget stille seg avventende.

Med utgangspunkt i kontrollutvalgets interesse for saken er det naturlig å få en statusrapport om hvor saken står. Meldinger frå administrasjonen går ut på at kontrollutvalget vil få en skriftlig orientering før møtet.

Det blir lagt opp til at kontrollutvalget blir orientert om dette temaet i møtet.

Harald Rogne
dagleg leiar

**SUNNMØRE
KONTROLLUTVÅLSEKRETARIAT IKS**

Kontrollutvalget i
Ålesund kommune

Dato: 13.02.2013

**SAK 03/13
BUDSJETTKONTROLL 2. TERTIAL 2012 – ÅLESUND KOMMUNE**

Som vedlegg følger:

- Budsjettkontroll 2. tertial 2012

Tidligere rapport viste at kommunen hadde et beregnet totalt merforbruk på 62.1 mill. kroner. Prognosene for det beregnede merforbruket har bedret seg vesentlig og er nå stipulert til 44.5 mill. kroner. Forbedringen skrives fra skatt, finans- og rammetilskudd, mens det for virksomhetsområdene foreligger en forverring på 1,1 mill. kroner.

Ettersom rapporten ikke lenger er av ny dato og det nærmer seg regnskapsavslutning, blir rådmannen bedt om å gi en oppdatert orientering om den økonomiske situasjonen.

Harald Rogne
daglig leder

ÅLESUND KOMMUNE

SAKSPAPIR

BUDSJETTKONTROLL 2. TERTIAL 2012

Dokumentinformasjon:

<i>Saksbehandler:</i> Ole Kristian Arntsen <i>Tlf:</i> 70 16 29 37 <i>E-post:</i> postmottak@alesund.kommune.no	<i>ArkivsakID:</i> 12/2069 <i>JournalID:</i> 12/56624 <i>Arkiv:</i> K1-151, K3-&58	<i>Avgjøres av:</i> B
--	--	------------------------------

Politisk behandling:

<i>Organ:</i> ÅLESUND FORMANNSKAP	<i>Møtedato:</i> 29.10.2012	<i>Sak nr.</i> 164/12
ÅLESUND BYSTYRE	08.11.2012	134/12

Rådmannens innstilling:

1. Ålesund bystyre tar budsjettkontrollen pr. 2. tertial 2012 til orientering.
2. Ålesund bystyre vedtar budsjettendringene omtalt under vurdering i saken. Rådmannen får fullmakt til å detaljere budsjettendringene.

F-164/12 Tilråding Ålesund formannskap

29.10.2012

Som rådmannens innstilling.

Votering:

Rådmannens innstilling enstemmig tilrådd.

B-134/12 Vedtak Ålesund bystyre

08.11.2012

Som formannskapets tilråding.

Votering:

Formannskapet tilråding enstemmig vedtatt.

Saksopplysninger:

I henhold til Ålesund kommunes budsjettreglement skal formannskapet og bystyret ha fremlagt budsjettkontrollrapporter pr. 30. april (1. tertial) og 31. august (2. tertial), samt årsrapportering pr. 31.12. Rådmannen har derfor bedt virksomhetene og stabene om å utarbeide en årsprognose basert på regnskapstall pr. august, og justert ut fra andre forhold som vil påvirke regnskapet i løpet av året. Ut fra rapporterte tall fra den enkelte virksomhet og stab, er det gjort oppsummering til prognoser for virksomhetsområdene.

Egen sak om tertialrapportering opp mot driftsavtalene og tjenestedata går parallelt til formannskapet. I tillegg skal sakene også sendes til komiteene for å gi dem mulighet til å gi uttalelse eller merknad til rapportene før formannskapets behandling.

Alle virksomhetene og stabene har utarbeidet årsprognose og sammenholdt denne med sitt årsbudsjett. Saksutredningen skjer i forhold til virksomhetsområder, men med referanser til enkeltvirksomheter der hvor det er nødvendig for å forklare rapporterte avvik. Innenfor de forskjellige virksomhetsområdene kan det være meldt både positive og negative avvik. Oversikt over avvik pr. virksomhet og stab vises i vedlegg 1.

I tabellen nedenfor er årsprognosene som virksomhetene og stabene har levert summert innenfor virksomhetsområder:

VIRKSOMHETSOMRÅDER	BUDSJETT	BUDSJETT	ÅRSPROG-	AVVIK	AVVIK
	2012	2012 (just.)	NOSE 2012	30.04.2012	31.08.2012
19 STAB OG INTERNE TJENESTER	539 560	542 545	568 112	28 494	25 567
21 SKOLER/SFO	437 871	441 187	456 264	16 486	15 077
22 BARNEHAGER	84 006	84 073	84 036	-1 402	-37
29 UNDERVISNING - ANNET	41 641	38 258	38 306	387	48
31 HJEMMETJENESTER	344 883	344 730	361 446	10 605	16 716
32 SYKEHJEM	362 743	362 745	369 088	5 177	6 343
34 HELSE- OG SOSIALE TJENESTER	191 531	191 684	195 248	3 330	3 564
49 KULTUR	102 677	103 240	103 227	-513	-13
59 TEKNISK OG FELLES DRIFT	45 011	42 866	40 187	893	-2 679
SUM VIRKSOMHETSOMRÅDER	2 149 923	2 151 328	2 215 914	63 457	64 586
90 SKATT, FINANS OG RAMMETILSKUDD	-2 149 923	-2 151 328	-2 171 389	-1 405	-20 061
TOTALT (merforbruk)	0	0	44 525	62 052	44 525

(tall i hele tusen)

Summert er innrapportert merforbruk anslått å bli 44,5 mill. kroner for 2012. Virksomhetene og stabene melder om et merforbruk på totalt 64,6 mill. kroner og hvor de største avvikene

gjelder virksomhetsområdene *stab og interne tjenester, skoler/sfo og hjemmetjenester*. Avviket på 25,6 mill. kroner for *stab og interne tjenester*, er i all hovedsak knyttet til beregnet høyere overføringer til private barnehager enn budsjettet.

Innenfor området *Skatt, finans og rammetilskudd* er det anslått en årsprognose som tilsier en merinntekt på 20,1 mill. kroner. Dette skriver seg fra økt anslag inntekter fra ressurskrevende tjenester og skatt/rammetilskudd.

Ved rapportering pr. 1. tertial ble det utarbeidet en årsprognose som tilsa et merforbruk på totalt 62,1 mill. kroner for kommunen. Årsprognosen utarbeidet pr. august viser en forbedring av merforbruket på 17,5 mill. kroner totalt for kommunen. Innenfor virksomhetsområdene er det imidlertid en forverring av årsprognosen med 1,1 mill. kroner.

Avvikene innenfor de forskjellige virksomhetsområdene blir forklart nærmere nedenfor:

19 Stab og interne tjenester

Det er forventet et merforbruk på 25,6 mill. kroner innenfor dette virksomhetsområdet. Dette skyldes i hovedsak overføringer til private barnehager som viser et avvik i forhold til budsjett på 25,8 mill. kroner. Opprinnelig budsjett ble tilført 3,8 mill. kroner ved sist tertialkontroll. Team oppvekst er tillagt denne budsjettposten og melder også et merforbruk for søskenmoderasjon i kommunale og private barnehager med 3,3 mill. kroner. I tillegg er det et negativt budsjettavvik for ekstra assistanse førskolebarn med ca. 2 mill. På den annen side er det forventet 6,2 mill. kroner mer i inntekter enn budsjettet fra andre kommuner for opphold i Ålesund kommunes barnehager.

Økende antall pasienter hos legetjenesten med merforbruk på 0,7 mill. kroner er en av årsakene til at team folkehelse og velferd leverer et forventet merforbruk på 1,8 mill. kroner. Dette er inkludert legedekning på Aspøy omsorgssenter med 1 mill. kroner og for Spjelkavik omsorgssenter med 0,1 mill. kroner.

De øvrige teamene og interne virksomheter melder kun om mindre positive og negative avvik.

21 Skoler/SFO

Samlet melder skolene i sin prognose om et negativt avvik på 15,1 mill. kroner i forhold til tildelt budsjetttramme, og dette er en forbedring på 1,4 mill. kroner siden forrige rapportering. Avviket skyldes, som tidligere, i hovedsak høyt antall elever med tilrådinger fra PPT som fører til høyere lønnsutgifter til spesialundervisning. Dette gjelder både i skole og SFO. Ellers har noen av skolene for små klasserom til sammenslåing av grupper, og andre har ugunstig elevtall som fører til behov for gruppedeling og dermed dyrere drift enn budsjettet. Likevel har noen av virksomhetene greid å stramme inn noe på driften, bl.a. ved å ikke sette inn vikarer ved sykdom, og dermed ser resultatet noe bedre ut enn ved rapportering pr 30.04.12.

Virksomhetsområdet skole/SFO står fortsatt overfor store utfordringer når det gjelder å levere regnskapsresultat iht tildelt budsjetttramme.

22 Barnehager

De kommunale barnehagene melder om en prognose i balanse. Det er meldt om både positive og negative avvik fra den enkelte barnehage. Det er i prognosen knyttet noe usikkerhet til tildelte midler for tjenesten *styrket tilbud til førskolebarn*.

29 Undervisning –annet

Virksomhetsområdet melder samlet om en prognose i balanse. Dette er en forbedring på 0,4 mill. kroner siden rapporteringen pr. 1. tertial. Forbedringen knytter seg til Vh Stafsethneset Alternative skole og Vh PPT.

31 Hjemmetjenester

Hjemmetjenestene melder om et merforbruk på 16,7 mill. kroner. Dette er en forverring med 6,1 mill. kroner fra sist tertialkontroll. Behovet for tjenester er økende og gir seg utslag i et økende antall timer hjelp som tildeles fra tildelingskontoret. Det økte behovet henger til en viss grad sammen med samhandlingsreformen, men det er også en generell økning i tilmeldt behov. Det er videre foretatt en opprydding i tjenestevedtakene som bl.a. har medført at utførte men ikke formelt vedtatte timer nå er kommet på plass. Samlet sett medfører det økte volumet at virksomhetene bruker ressurser ut over godkjent ramme for å kunne oppfylle lovpålagte tjenester.

Opprettelsen av tjenestetildelingskontoret har gitt oss en bedre oversikt over omfang og fordeling av tildelte tjenestetimer. Rådmannen vil kunne bruke denne informasjonen til å vurdere nivået på tjenestene og fordelingen av ressurser mellom virksomhetene. Et system med "pengene-følger-brukeren" vil også måtte vurderes og må sees i sammenheng med bystyrets vedtak om friere brukervalg i hjemmetjenestene.

Som nevnt i sist tertialkontroll er det nye og økte ressurskrevende tjenester som også er medvirkende til det høye merforbruket hos hjemmetjenestene. Økte overføringer fra staten knyttet til ressurskrevende tjenester blir imidlertid inntektsført under område 90 Skatt, finans og rammetilskudd.

32 Sykehjem

Sykehjemmene melder om et totalt merforbruk på 6,3 mill. kroner. Dette er en forverring på 1,2 mill. kroner siden forrige rapportering. Noe av merforbruket stammer fra oppstart av Hatlane omsorgssenter og manglende finansiering her.

Mindreforbruk meldt fra Aspøy (Borgundvegen 199) og Åse kan knyttes direkte opp mot finansieringen av Hatlane omsorgssenter. Åse har i tillegg en stor nedgang i sykefravær som gir en bedre årsprognose enn ved rapporteringen pr. 1. tertial.

Ellers meldes det om avvik ved alle sykehjemmene, hvor merforbruk fra Aspøy og Spjelkavik i stor grad skyldes innleie av vikarer for bl.a. å dekke opp turnuser ved sykefravær.

Sanitetshjemmet melder om et negativt avvik på 1,9 mill. kroner og som i hovedsak knytter seg til ressurskrevende tjenester. Som for hjemmetjenestene, forventes det også her økte overføringer fra staten vedrørende ressurskrevende tjenester.

34 Helse- og sosiale tjenester

Virksomhetene melder om et totalt merforbruk på 3,6 mill. kroner. Dette er en økning på 0,2 mill. kroner fra sist rapportering.

Størstedelen av dette avviket kan knyttes opp mot virksomheten Barn og Unge ytre bydel som alene har et merforbruk på 3,2 mill. kroner. Hovedårsaken meldes å være økte utbetalinger til omsorgslønn, økte kostnader til plassering av barn på institusjon og fosterhjem, samt økte kostnader til avlastning for barn med funksjonsnedsettelse.

49 Kultur

Virksomhetsområdet melder om en prognose i balanse. Det er kun mindre avvik innenfor de enkelte virksomhetene. I prognosen er det lagt inn forutsetning om kommunal drift av kinoene ut året. Hvis kinodriften endres i løpet av året, vil prognosen måtte justeres.

59 Teknisk og felles drift

Virksomhetsområde prognostiserer totalt sett et mindreforbruk på 2,7 mill. kroner. Dette er en forbedring på 3,6 mill. kroner siden forrige tertialrapportering og skriver seg fra selvkostområde avløp ved virksomhet VAR som nå ser ut til å gå i balanse. Selvkostområdet vann ser ut til å gå med 4,2 mill. kroner i overskudd og dermed være i posisjon til å betale tilbake deler av tidligere års merforbruk til kommunens regnskap.

Innenfor virksomhetene Veg, anlegg og park (VAP), Eiendomsdrift og Renholdsdrift er det meldt om negative avvik. Merforbruket fra VAP er relatert til ekstraordinære kostnader knyttet til orkanen Dagmar, og beløper seg til 0,8 mill. kroner. Avviket hos Eiendomsdrift og Renholdsdrift skriver seg fra økte pensjonskostnader. De ser det som vanskelig å hente inn avviket fra sine kunder, som i all hovedsak er ÅKE, ved å øke prisene på tjenestene ut over normal prisstigning.

90 Skatt, finans og rammetilskudd

Innenfor dette området er det lagt inn netto forventede merinntekter på 20,1 mill. kroner ut over justert budsjett.

Det er lagt inn økte inntekter fra staten vedrørende ressurskrevende tjenester på 7,9 mill. kroner. Dette som følge av økte kostnader til lønn og pensjoner, samt at nye brukere er kommet til.

Gjennom forslag til statsbudsjett for 2013 er det også gitt nytt anslag på frie inntekter (skatt og rammetilskudd) for 2012. Det er anslått at skatteveksten for landet blir på 6,5 % i 2012. Med en skattevekst for Ålesund kommune som pr. september er på 6,9 %, vil dette medføre økte inntekter på 12,5 mill. kroner ut over det som er budsjettet pr. i dag.

Nytt anslag gjort på finansinntekter og –utgifter ser ut til å gi 0,3 mill. kroner mindre i renteinntekter.

Vurdering:

Årsprognosen utarbeidet pr. 2. tertial viser en forbedring av merforbruket i forhold til rapporteringen pr. 1. tertial på 17,5 mill. kroner. Pr. 2. tertial er merforbruket på 44,5 mill. kroner etter å ha oppjustert inntekter fra skatt/rammetilskudd og ressurskrevende tjenester med 20,1 mill. kroner.

Budsjettets inntektsside ble totalt justert opp med 24,7 mill. kroner ved forrige tertialkontroll. Dette kunne gjøres som følge av økt statstilskudd ressurskrevende brukere, lavere rentekostnader og økte inntekter fra skatt og rammetilskudd. Disse midlene ble brukt til å redusere inntektsbudsjettet for utbytte fra Tafjord Kraft med 20,9 mill. kroner, samt styrke budsjettet til *stab og interne tjenester* i forhold til overføringer til private barnehager med 3,8 mill. kroner.

Det har vært forventninger om at virksomhetene skulle levere bedre prognoser pr. 2. tertial ut fra de sparetiltak som er drøftet med rådmannen. Det er imidlertid kun virksomhetsområdene *stab og interne tjenester, skoler/SFO og teknisk og felles drift* som kan vise til et lavere merforbruk nå ved 2. tertial.

Rådmannen har gjennom hele året vært i tett dialog med skolene for å finne løsninger som reduserer merforbruket. Flere tiltak er gjennomført, men effekten ser ut til å være begrenset siden forbedringen av varslet årsprognose kun er på 1,4 mill. kroner. Skolene gir tilbakemelding om at det er svært krevende å få til innsparinger slik at de har en drift som står i forhold til tildelt budsjettramme. Det vil i så fall være et tilbud som ikke er i samsvar med Opplæringslova og tilrådinger fra PPT.

Ved virksomhetsområde *Hjemmetjenester* har avviket økt fra 10,6 mill. kroner til 16,7 mill. kroner fra 1. til 2. tertialrapportering. Denne økningen i kostnader kan i et visst omfang sees opp mot statstilskudd for ressurskrevende tjenester, men dette vises innenfor budsjettområde 90 *Skatt, finans og rammetilskudd*. Reelt har det derfor ikke vært en like stor forverring av prognosen som tallene for hjemmetjenesten kan gi inntrykk av, men det har heller ikke vært mulig å gjennomføre sparetiltak som gir positive økonomiske utslag så langt.

Som følge av økte inntekter fra ressurskrevende tjenester på 7,9 mill. kroner og økt skatt/rammetilskudd på 12,5 mill. kroner, foreslås følgende budsjettendringer:

90 Skatt, finans og rammetilskudd	Økt rammetilskudd	-12 500 000
90 Skatt, finans og rammetilskudd	Økt statstilskudd	-7 900 000
32 Sykehjem	Økte lønnsutgifter	1 900 000
31 Hjemmetjenester	Økte lønnsutgifter	6 000 000
19 Stab og interne tjenester	Økte overføringer	12 500 000

Det økte statstilskuddet fra ressurskrevende tjenester på 7,9 mill. kroner stammer fra økte utgifter ved sykehjemmene og i hjemmetjenesten. Det vil derfor være naturlig å styrke disse virksomhetsområdene med det økte statstilskuddet.

Økningen i skatt og rammetilskudd på 12,5 mill. kroner foreslås brukt til å øke budsjettposten for overføring til private barnehager.

Konklusjon med begrunnelse:

Utarbeidet årsprognose basert på regnskapstall pr. 31.08.2012 og andre kjente forhold, viser et forventet merforbruk hos virksomhetene og stabene på 64,6 mill. kroner. For området *skatt, finans og rammetilskudd* forventes en merinntekt på 20,1 mill. kroner. Totalt negativt budsjettavvik som rapporteres er da på 44,5 mill. kroner.

Anslagene gjort innenfor budsjettområde *90 Skatt, finans og rammetilskudd* er relativt sikre så sent på året. Dvs. at det er lite trolig at det vil tilkomme ytterligere inntekter som vil gi en bedre prognose innenfor dette budsjettområdet. Det er derfor i hovedsak innsparinger i virksomhetene som vil kunne gi et bedre regnskapsresultat.

Rådmannen har pålagt virksomhetene og stabene å iverksette tiltak for å redusere overskridelsene. Dette vil bl.a. innebære innkjøpsstopp der hvor dette er forsvarlig. Rådmannen forventer at virksomhetene følger opp pålegget og at merforbruket meldt i årsprognosen pr. 2. tertial dermed vil bli redusert.

Det er spesielt to forhold som vanskeliggjør situasjonen og som har betydning både for 2012 og årene fremover. Det er økte utgifter til overføring til private barnehager, som ved inngangen for 2012 avvek med ca. 29 mill. kroner i forhold til budsjett. I tillegg er det lavere utbytte fra Tafjord Kraft, som utgjør ca. 21 mill. kroner. Til sammen utgjør dette 50 mill. kroner som det størrelsesmessig vil være nødvendig å finne dekning for i form av varige kostnadsreduksjoner og/eller gjennom å øke kommunens inntekter.

Større endringer i kommunens tjenester vil måtte gjennomføres for å få balanse mellom inntekter og utgifter. Det vil innebære kvalitative og/eller kvantitative endringer av tjenestetilbudet for å tilpasse driftsnivået til inntektssiden. Virksomhetene har gjennom de senere år blitt pålagt å gjennomføre effektiviseringer for å redusere kostnadene eller øke inntektene. Her er det nå svært lite å hente uten at driftsavtalene brytes iht. krav om levering av tjenester eller at loven brytes iht. lovpålagte krav. Det er derfor høyst nødvendig å få til en god prosess hvor hele kommunens tjenestetilbud blir vurdert i forhold til hva som skal prioriteres opprettholdt av tilbud og hva som kan reduseres. Denne prosessen er i gang i forbindelse med utarbeiding og ved behandling av budsjettet for 2013.

Jarle Bjørn Hanken
rådmann

Ole Kristian Arntsen
regnskapssjef

Vedlegg:

Tittel	Dok.ID
Vedlegg 1 - Budsjettavvik for virksomheter og virksomhetsområder.rtf	668644

Utrykte dokumenter i saken:

Rundskriv nr. 7/2012 fra rådmannen vedr. tertialrapportering pr. 31.08.12

**SUNNMØRE
KONTROLLUTVALSEKRETARIAT IKS**

Kontrollutvalet i
Ålesund kommune

Dato: 13.02.2013

**SAK 04/13
PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL I ÅLESUND KOMMUNE**

Som vedlegg følger

- Oversikt over selskap der kommunen har eigarinteressar i flg. kommunerekneskapen
- Plan for selskapskontroll i Ålesund kommune

OM SELSKAPSKONTROLL

Det første underomgrepet innan selskapskontroll er "eigarskapskontroll". Det er definert i kontrollutvalsforskrifta § 14 første ledd andre leddsetning: "... kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll)." Denne kontrollforma er ikkje djuptgåande og gjeld eigentleg ikkje selskapet, men derimot utøvinga av eigarstyringa. Denne oppgåva kan gjerast av kontrollutvalsekretariatet eller revisjonen.

Det andre underomgrepet er "forvaltningsrevisjon av selskap". Det er omtalt i kontrollutvalsforskrifta § 14 andre ledd. Dette er ein djuptgåande kontroll av selskapet og ettersom denne er definert som revisjon, kan den berre utførast av revisjonen. Forskrifta viser her til definisjonen av forvaltningsrevisjon i revisjonsforskrifta § 7.

Eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon kan seiast å markere to ytterpunkt i selskapskontrollen, på den eine sida kontroll av utøvinga av eigarstyringa, på den andre kontroll av måloppnåing, ressursbruk og liknande i selskapet. Mellom desse ytterpunkta kan det ligge kontrollar av selskap som kombinerer element frå dei to kontrollformene.

1.1 KONTROLL SOM SELSKAPSORGANA SJØLVE ER ANSVARLEGE FOR

Rekneskapane til aksjeselskap og interkommunale selskap blir reviderte av selskapa sin revisor. Her ligg det ein vesentleg kontroll. Revisjonsmeldinga er retta til generalforsamlinga, der representantane for eigarane sit. Andre element i kontrollen internt i selskapet vil vere internkontrollen til dagleg leiar, kontrollen til styret og ein eventuell internrevisjon.

1.2 KVA ER SELSKAPSKONTROLL

I tillegg til den kontrollen som selskapa sjølve driv, er kommunane pålagt å drive kontroll overfor selskapa sine. Selskapskontroll går ut på å vurdere i kva grad kommunen si eigarstyring og verksemda i selskapa er i tråd med vedtektene til selskapet og med vedtaka og føresetnadene til kommunestyret.

Selskapskontroll er ei obligatorisk oppgåve for kontrollutvalet, jf. kommunelova § 77 nr. 5: "*Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.*" Ein reiskap i selskapskontrollen er det vide innsynet som kommunelova § 80 gir for kontrollutvalet og revisor i kommunalt eigde selskap.

Selskapskontrollen er ei lovfesta kontrollform som samspekar med eigarstyringa elles. Kontrollutvalet har gjennom selskapskontrollen ei sentral rolle overfor kommunen sine aktivitetar som eigar. Utanom selskapskontrollen er eigarrolla i liten grad regulert i lov eller forskrift. Det er derfor opp til kommunane og kommunesektoren sjølv å finne fram til gode måtar å handtere eigarskapen på.

Hovudomgrepet er selskapskontroll, og det dreier seg altså om kontroll med forvaltninga av dei interessene kommunen har i selskap. Definisjonen er den same som i staten, jf. lov om Riksrevisjonen § 9 andre ledd. Selskapskontroll kan romme ulike kontrollar.

Eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon er i utgangspunktet kontrollformer som kan nyttast overfor alle selskap kommunen er medeigar i. Innsynsretten etter kommunelova § 80 er avgrensa til interkommunale selskap og aksjeselskap som er fullt ut eigd av kommunar og fylkeskommunar. I den grad innsyn er naudsynt for å gjennomføre eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon, til dømes om ein treng informasjon som ikkje er tilgjengeleg i offentlege kjelder, vil ein måtte avgrense kontrollen til selskap som fullt ut er eigd ut av kommunar og fylkeskommunar. Kommunelova § 80 gir kommunane innsyn i selskap, men heimlar ikkje i seg sjølv kontroll.

Kontrollutvala har vide fullmakter til å kontrollere selskap som kommunen eig. Reglane om selskapskontroll kom i 2004, og dette er dermed framleis ei ung kontrollform. Selskapskontrollen er obligatorisk ved at kontrollutvalet skal sjå til at slik kontroll blir gjennomført og lage ein plan. Det er likevel valfritt om selskapskontrollen skal omfatte forvaltningsrevisjon.

1.3 ORGANISERING SOM RISIKOFAKTOR

KS har henta inn *Kommunal selskapsstatistikk* i 2009 (Telemarkforskning), som viser at kommunane og fylkeskommunane eig 2600 selskap. Om lag 75 prosent av dei er aksjeselskap. Selskapa har ei omsetning på om lag 100 milliardar kroner. Verdiane dei forvaltar er vanskelegare å anslå, men *Kommunal selskapsstatistikk* ser for seg om lag 300 milliardar kroner. Selskapa har over 50 000 tilsette.

Kontrolldimensjonen bør bli vurdert når kommunen organiserer verksemda si. Generelt bør kommunestyra vere merksame på fordelane og ulempene med dei ulike organisasjonsformene kommunane kan velje blant. Dersom kommunen vurderer å stifte eit kommunalt føretak, bør

kommunestyret vere merksam på at verksemda i føretaket etter gjeldande reglar ikkje er omfatta av internkontrollansvaret til administrasjonssjefen sjølv om føretaket er ein del av kommunen. Dersom kommunen vurderer å lage ei stifting, bør kommunestyret vere merksam på at kommunen ikkje eig stiftinga og kan ikkje kan endre føremålet med stiftinga og har ikkje innsynsrett i stiftinga etter kommunelova § 80.

Samansettinga av styret er viktig i kontrollsamanheng. Endringane i habilitetsreglane frå november 2011 er meint å skape auka rolleklarleik. Endringane går ut på at leiarar og styremedlem i kommunalt eigde selskap blir inhabile når selskapet er part i ei sak som blir behandla i kommunen, sjå nærare om dette i Ot.prp. nr. 50 (2008-2009).

1.4 EIGARSKAPEN MÅ HA EIT FØREMÅL

Det er ein føresetnad for god kontroll med kommunalt eigde selskap at kommunestyret veit kvifor kommunen eig selskapet. Her er mange kommunar på god veg, mellom anna gjennom tilrådingane frå KS Eigarforum. Av Ot. Prop. Nr. 70 (2002-2003) går mellom anna følgjande fram:

For kommunestyret som øverste ansvarlige organ i kommunen vil det også være viktig hele tiden å vurdere om de organisasjonsformer som kommunen har valgt for sin virksomhet, er egnet til å fremme de mål og verdier for kommunens virksomhet som kommunestyret mener er viktige.

Dersom kommunen vel å etablere eit føretak eller eit selskap, må det definerast eit føremål med eigarskapen – både for at selskapa skal kunne skape resultat for innbyggjarane, for at kommunestyra kan drive god eigarstyring, og for at kontrollutvalet skal kunne drive tenleg og naudsynt kontroll. For å halde tritt med utviklinga i selskapa og omgivingane deira bør kommunestyret behandle eigarskapsmeldingar og strategiar for alle selskap og føretak minst ein gong i kvar periode.

1.5 BRUKEN OG NYTTEN AV SELSKAPSKONTROLL

Selskapskontroll kan vere retta mot eigarstyringa til kommunen og mot selskapet. Dersom fleire kommunar går saman om å kontrollere eit selskap dei eig saman, kan dette både teljast som ein selskapskontroll og som ei tinging frå kvart kontrollutval. Desse forholda gjer at ein må vite kva ein spør om når ein kartlegg bruken av selskapskontroll.

1.6 SAMORDNING AV KONTROLLEN I SELSKAP MED FLEIRE KOMMUNAR SOM EIGARAR

I kommunesektoren er det vanleg med interkommunalt samarbeid gjennom selskap som kommunane eig saman. Interkommunale selskap er ei selskapsform som er utforma særskilt for slik verksemd som kommunane samarbeider om, men aksjeselskap som er eigd av fleire kommunar, er også vanleg.

Reglane for selskapskontroll gir kvar eigarkommune store muligheiter til å føre kontroll, men har ikkje føresegnar om samordning av felles kontrollaktivitetar. I og med at selskapskontroll er krevjande, også økonomisk, kan fråver av samordning bli fråver

av kontroll. Dette gjeld særleg for selskapskontroll med forvaltningsrevisjon, som krev fleire timar enn annan selskapskontroll. Fråver av samordning av kontroll av selskapet kan òg innebere sløsing med ressursar dersom dei same tilhøva nyleg er kontrollerte i ein annan selskapskontroll. Det bør vere ein dialog om korleis ein skal drive selskapskontrollen med selskap der fleire kommunar er eigarar. Dette bør vere eit tema allereie når slike selskap blir stifta. Ei løysing er at vedtektene for selskapet seier kven av eigarkommunane som skal ha eit overorda ansvar for å samordne selskapskontrollen gjennom kontrollutvalet sitt. Ei anna løysing er å skrive inn samordning i ein selskapsavtale mellom dei deltakande kommunane. Dette vil sjølvsagt ikkje avgrense dei moglegheitene som dei andre eigarkommunane har til å drive selskapskontroll, men det kan gjere det tydeleg kven som har ansvaret for å ta initiativ til å setje i gang selskapskontroll. Tilsynsansvaret omfattar ikkje verksemd som går føre seg i ein annan kommune.

Kontrollutvalet i vertskommunen vil ha ansvaret for å føre løpande tilsyn med verksemda i (verts)kommunen etter dei vanlege reglane. At delar av verksemda dreier seg om saker der mynde er delegert frå andre kommunar, bør ikkje endre på dette. Ettersom kontrollutvalet etter lova utøver tilsynet sitt på vegne av kommunestyret, oppstår det likevel eit spørsmål i samband med det formelle ansvarsområdet til kontrollutvalet. Kommunestyret i vertskommunen har til ein viss grad ikkje høve til å gi instruksar i saker som er delegerte frå andre kommunar. Formelt ville derfor myndigheita til kontrollutvalet vere tilsvarande avgrensa, sidan det får myndet si frå kommunestyret.

Kontrollutvala bør få den informasjonen om selskapa som dei treng for å planleggje selskapskontrollen. Sekretariata har eit ansvar her. Kommunestyret kan etter kommunelova § 80 andre ledd fastsetje føresegner om kva dokument selskapa skal sende til kontrollutvalet og revisor. Det er òg viktig at selskapa sjølve følgjer regelen i kommunelova § 80 tredje ledd:

”Kontrollutvalget og kommunens eller fylkeskommunens revisor skal varsles og har rett til å være tilstede på selskapets generalforsamling, samt møter i representantskap og tilsvarende organ.”

1.7 SELSKAP MED BÅDE KOMMUNALE OG PRIVATE EIGARAR

Selskap der det også er private eigarar med, skapar større utfordringar i eit kontrollperspektiv fordi kommunen ikkje har same retten til innsyn som elles. Det vil vere opp til kommunane å syte for at kontrollfunksjonen blir sikra under etableringa av slike selskap.

Kommunane bør utforme gode eigarstrategiar før dei deltek i selskap der private er medeigarar. Kommunen bør vidare vurdere å krevje innsyn slik at kontrollutvalet kan gjennomføre selskapskontroll og forvaltningsrevisjon av selskapet ut frå kommunen sine interesser.

1.8 KONTROLL MED VERTSKOMMUNESAMARBEID

Ansvarsområdet til kontrollutvalet vil i utgangspunktet ikkje bli endra når kommunen blir med i eit vertskommunesamarbeid. Kontrollutvalet har ansvar for å utøve det

løpande tilsynet med verksemda til kommunen på vegne av kommunestyret. Tilsynsansvaret omfattar ikkje verksemd som går føre seg i ein annan kommune.

Kontrollutvalet i vertskommunen vil ha ansvaret for å føre løpande tilsyn med verksemda i vertskommunen etter dei vanlege reglane. At delar av verksemda dreier seg om saker der mynde er delegert frå andre kommunar, bør ikkje endre på dette. Ettersom kontrollutvalet etter lova utøver tilsynet sitt på vegne av kommunestyret oppstår det likevel eit spørsmål i samband med det formelle ansvarsområdet til kontrollutvalet. Kommunestyret i vertskommunen har til ein viss grad ikkje høve til å gi instruksar i saker som er delegert frå andre kommunar. Formelt vil derfor myndet til kontrollutvalet vere tilsvarande avgrensa, sidan det får myndet sitt frå kommunestyret. Departementet legg likevel til grunn at dette ikkje vil innebere at myndet til kontrollutvalet i vertskommunen nødvendigvis må avgrensast tilsvarande. Kontrollutvalet skal i alle høve ikkje overprøve den politiske sida av vedtaka eller kor tenlege ulike vedtak er. Kontrollutvalet vil konsentrere seg om at lover, reglar og avtalar blir følgde. Dette ansvaret vil kontrollutvalet i vertskommunen kunne ha sjølv om kommunestyret i vertskommunen vil ha avgrensa mynde i saker som kjem frå andre kommunar. For å slå fast dette er det teke inn ei føresegn om dette i kommunelova § 28j.

Det kan vidare vere behov for at kontrollutvala i samarbeidskommunane får informasjon om vedtak i vertskommunen etter delegert myndigheit. I samarbeidsavtalen skal det takast inn føresegner om informasjon frå vertskommunen til kvar einskild samarbeidskommune. Kontrollutvalet i samarbeidskommunane vil ha rett til den same informasjonen som den kommunen sjølv får. Kontrollutvalet i samarbeidskommunen vil ha tilgang til all dokumentasjon og all informasjon som samarbeidskommunen får.

Det er ikkje gitt spesielle reglar om revisjon for vertskommunesamarbeid. Det å inngå vertskommunesamarbeid inneber ikkje behov for endringar i regelverket om rekneskap for kvar einskild kommune. Revisjon av rekneskapa i dei aktuelle kommunane kan gjennomførast etter dei vanlege reglane.

Når det gjeld forvaltningsrevisjon, kan det likevel vere tenleg at det blir etablert kontakt om samarbeid mellom deltakarkommunane dersom det skal gjennomførast forvaltningsrevisjon av sjølve vertskommunesamarbeidet.

1.9 OMFANGET AV INNSYNSRETTE

Kommunelova § 80 seier ikkje noko om selskapskontroll med samarbeid etter kommunelova § 27. Kommunen har uavkorta innsyn så lenge samarbeidet ikkje er eige rettssubjekt. Heimelen i kommunelova § 27 blir framleis nytta til ulike type verksemdar som er sjølvstendige rettssubjekt. Kommunelova § 80 gir heller ikkje rett til innsyn i stiftingar som kommunen har teke initiativ til eller er knytt til på annan måte, til dømes gjennom rett til å velje styremedlemmer.

SELSKAPSKONTROLLEN I ÅLESUND KOMMUNE

Vedlagte oversikt over selskap der kommunen har eigarinnnteresser (note til rekneskapa for 2011) viser at kommunen har eigarinteresser i form av heileigde og deleigde kommunale

selskap og andre selskap. Ålesund kommune er også kontorkommune for fleire heileigde kommunale selskap. Utvalde selskap for kontroll må bygge på ei analyse basert på risiko og vesentlegheit.

I plandokumentet blir desse selskapa prioritert:

- Ålesund Parkering AS (eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon)
- Vekst Ålesund AS (eigarskapskontroll)
- Ålesundregionens Interkommunale Miljøsekskap IKS (eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon)
- Sunnmøre Regionråd IKS (eigarskapskontroll)

På bakgrunn av ovanstående blir saka lagt fram for kommunestyret med forslag om slik

innstilling:

Selskapskontrollen vil omfatte følgjande selskap:

- Ålesund Parkering AS (eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon)
- Vekst Ålesund AS (eigarskapskontroll)
- Ålesundregionens Interkommunale Miljøsekskap IKS (eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon)
- Sunnmøre Regionråd IKS (eigarskapskontroll)

I dei selskapa der forvaltningsrevisjon blir utført, blir utarbeiding av prosjektplan delegert til kontrollutvalet.

Harald Rogne
dagleg leiar

ÅLESUND KOMMUNE
NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2011

Note 3 - Garantiansvar.

KOMMUNENS GARANTIANSVAR

	2011	2010
NORDEA BANK ASA	8 462 311	9 134 005
HUSBANKEN	39 905 675	41 989 232
DEN NORSKE BANK ASA	4 867 100	5 752 100
INNSKYTERNE I STIFTELSEN ODD FELLOWS ALDERSBOLIGER	4 710 040	4 455 040
OPPLYSNINGSVESENETS FOND (TIDL. KUD) KOMMUNAL	-	-
LANDSPENSJONSKASSE	16 848 034	18 820 915
HELSE- OG SOSIALSEKTOREN	177 286	214 900
SPAREBANKEN MØRE	2 860 491	3 001 286
KOMMUNEKREDITT NORGE AS	17 520 153	72 758 037
SPAREBANKEN 1 SR BANK	855 010	953 817
	<u>96 206 100</u>	<u>157 079 332</u>

KOMMUNEN HAR GARANTERT
FOR:

	2011	2010	Utløper:
BORGUND MENIGHETSHUS	157 500	175 500	2020
DIVERSE (SOSIALKONTORET) EBBEGARDEN BARNEHAGE-EBBEGARDEN ANDELSLAG BA	177 286	214 900	2011
ELLINGSØY BOLIGSTIFTELSE	8 038 918	8 288 393	2034
ELLINGSØY BOLIGSTIFTELSE	1 262 850	1 534 650	2016 og 2017
FJELLTUN BARNEHAGE (ÅLESUND BARNEHAGE)	1 013 800	1 068 600	2024
HEIMDALEN FORELDRELAGSBARNEHAGE BA	7 222 976	7 526 466	2018 og 2034
PUSKHOLA BARNEHAGE	1 205 100	1 312 220	2023
SKÅTHAUGEN BARNEHAGE	5 351 106	5 682 413	2027
SLINNINGEN BARNEHAGE BA	3 992 339	4 177 845	2028
STIFTELSEN ELLINGSØY KIRKE	4 867 100	5 699 100	2017
STIFTELSEN ELLINGSØY KIRKE	-	-	2010
STIFTELSEN ODD FELLOWS ALDERSBOLIGER	4 710 040	4 455 040	
STIFTELSEN SPJELKAVIK KIRKE	6 498 314	7 608 685	2018
STIFTELSEN HESSATUN	853 056	900 142	2017
STIFTELSEN RUDOLF STEINERBARNEHAGEN	2 860 491	3 001 286	2023
STIFTELSEN ÅLESUND AKVARIUM	3 270 311	3 684 005	2019
TOMMELITEN BARNEHAGE	1 496 250	1 710 000	2020
TORGHALLEN OMSORGSBOLIGER ASPØYA BA VEGSUND	10 010 238	10 263 450	2051
FORELDREBARNEHAGE BA	9 693 640	10 014 470	2035
VESLEFRIKK BARNEHAGE	5 192 000	5 450 000	2029
ÅLESUND KOMM.ADM.BYGG AS	10 349 720	11 212 230	2023
ÅLESUND KOMM.ADM.BYGG AS	-	300 000	2010
ÅLESUND SANITETSFORENING ALDERSHJEM	7 372 065	7 826 640	2022
ÅLESUND OG SUNNMØRE HJELPELAG FOR CEREBRAL PARESE	656 000	820 000	2017
	<u>96 206 100</u>	<u>102 926 035</u>	

ÅLESUND KOMMUNE
NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2011

Note 4 - Fordringer, langsiktig gjeld og kortsiktig gjeld til KF'er og IKS'er

Ålesund kommune har kortsiktige fordringer på 3.mill. kroner overfor Ålesund kommunale eiendom KF. Gjelder fakturering fra virksomhet eiendomsdrift på utførte vaktmester- og vedlikeholdstjenester

Note 5 - Aksjer og andeler.

	Antall	Kostpris	Bokført verdi	Eierandel
ÅLESUND PARKERING AS	2	50 000	100 000	100,00 %
ADMINISTR.BYGG AS	2100	1 000	2 350 560	100,00 %
SANKTEN P.HUS AS	5	13 800	69 000	7,60 %
HAREID FASTLANDSAMBAND AS	215	1 000	215 000	6,25 %
ÅLES./GISKE BRUS.AS	750	1 000	750 000	13,16 %
AS EIKSUNDBRUA	20	500	10 000	
MØREAKSEN AS	5615	100	561 500	7,50 %
BRISK KOMPETANSESENTER AS	300	500	150 000	31,00 %
ÅLES.BOLIGB.LAG A/L	202	100	20 200	
A/S NORDØYVEGEN	5	1 000	5 000	
TRESFJORDBRUA AS	60	5 000	300 000	16,95 %
MURITUNET AS	180	1 000	180 000	
DEN NORSKE MATFESTIVALEN AS	200	100	20 000	
REKOM AS	45	500	22 500	
ÅLESUND KUNNSKAPSPARK AS	1600	1 000	1 624 000	22,00 %
A/L BIBLIOTEKSENTR.	30	300	9 000	
VEKST ÅLESUND AS	1	250 000	250 000	100,00 %
TAFJORD KRAFT AS	20034	20 000	460 664 088	50,09 %
EGENKAPITALINNSKUDD KLP		25 522 970	38 267 900	
EGENKAPITALINNSKUDD ÅRIM IKS		224 000	224 000	44,80 %
ÅKNES/TAFJORD BEREDSKAP IKS		297 500	297 500	
ÅLESUND OG SUNNMØRE GUIDESERVICE AS	20000	10	200 000	2,50 %
SUNNMØRE VEGINVEST AS	160	1 000	160 000	12,57 %
NATURGASS MØRE AS	5	10 000	50 000	0,15 %
STORFJORDSAMBANDET ASA	15	1	15 000	9,94 %
HAMNSUNDSAMBANDET AS	2	11 000	22 000	10,53 %
ROVDEFJORDBRUA AS	10	5 000	50 000	
SUM BOKFØRT VERDI			506 587 248	

Ingen av aksjeselskapene er notert på Oslo Børs og offisiell markedsverdi er ikke tilgjengelig.

Note 6 - Avsetninger og bruk av avsetninger.

Driftsregnskapet:

	2011	2010
Avsetninger		
Dekning av tidligere års regnskapsunderskudd	-	-
Avsetning til disposisjonsfond	-	19 823 344
Avsetning til bundne fond	8 711 574	7 167 938
Overføring til investeringsregnskapet	1 969 963	6 191 162
Sum avsetninger	10 681 537	33 182 444

Plan for selskapskontroll i Ålesund kommune

Plan for selskapskontroll
i Ålesund kommune

Januar 2013

Innhold

1. Bakgrunn.....	1
2. Innholdet i selskapskontrollen.....	1
3. Formålet med selskapskontrollen.....	2
4. Selskaper omfattet av selskapskontrollen.....	2
4.1 Aksjeselskap heleid av kommuner eller fylkeskommuner.....	3
4.1.1 Ålesund Parkering AS.....	3
4.1.2 Vekst Ålesund AS.....	3
4.1.3 Ålesund kommunes Administrasjonsbygg AS.....	4
4.2 Interkommunale selskap organisert etter lov om interkommunale selskaper....	4
4.2.1 Ålesundregionen Interkommunale Miljøsekskap IKS (ÅRIM).....	4
4.2.2 Interkommunalt Arkiv for Møre og Romsdal IKS.....	6
4.2.3 Sunnmøre Regionråd IKS.....	6
4.2.4 Åknes/Tafjord Beredskap IKS.....	6
4.3 Andre selskapsformer – samarbeidsformer.....	7
4.3.1 Ålesundsregionens havnevesen.....	7
5. Gjennomføring og rapportering av kontrollen.....	8
5.1 Gjennomføring.....	8
5.2 Rapportering.....	8
5.3 Prioriteringer i denne planperioden.....	8
5.3.1 Generelt.....	8
5.3.2 Prioritering av selskapskontroller.....	9

1. Bakgrunn

Kontrollutvalget skal føre tilsyn med forvaltningen av eierinteressene i selskap tilhørende kommunen. Dette går frem av kommuneloven § 77 nr 5. I §§ 13, 14 og 15 i forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner er utføring, innhold og rapportering av selskapskontrollen nærmere regulert.

Kommuneloven § 80 omhandler hvilke selskap kontrollutvalget og kommunen sin revisor har full innsynsrett i. Denne er avgrenset til:

- Interkommunale selskap (IKS)
- Aksjeselskap kommunen eier selv eller sammen med andre kommuner
- Heleide datterselskap til slike selskap

Kontrollen kan omfatte:

- Selskapsetablering
- Eierskap i forhold til formål og type
- Eierskap i forhold til kommunens vedtak og forutsetninger (eierskapsmeldinger)

Kommunen er ikke pålagt å gjennomføre forvaltningsrevisjon i selskapene, men kan gjennomføre dette i tilfelle det er ønskelig og relevant.

Som grunnlag for sitt tilsyn gjennom selskapskontrollen skal kontrollutvalget gjennomføre konkrete vurderinger av risiko og vesentlighet knyttet til kommunens selskapsinteresser.

2. Innholdet i selskapskontrollen

Hjemmelen for selskapskontroll følger av kommuneloven (koml.) § 77 nr. 5, som fastsetter at kontrollutvalget skal *påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens (...) interesser i selskaper m.m.*, jf. tilsvarende formulering i § 13 første ledd i forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner. Etter § 13 annet ledd skal det *minst en gang i valgperioden utarbeides plan for gjennomføring av selskapskontroll. Dette skal skje senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert.* Tredje ledd fastsetter at kommunestyret vedtar planen.

Kontrollutvalgsforskriften § 13 må også ses i sammenheng med koml. § 80, som direkte regulerer kontrollutvalgets og den som utfører selskapskontrollen innsynsrett i selskaper, som er fullt ut eid – direkte eller indirekte – av kommuner/fylkeskommuner.

Selskapskontroll kan deles i to deler, eierskapskontroll (obligatorisk) og forvaltningsrevisjon (frivillig). Eierskapskontrollen kan utføres av kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisjon eller andre som kontrollutvalget selv måtte bestemme.

Forvaltningsrevisjon skal utføres i henhold til kap. 3 i forskrift om revisjon og i henhold til god kommunal revisjonsskikk, og den må utføres av en kvalifisert og uavhengig revisor.

Selskapskontrollen omfatter både heleide og deleide selskaper, herunder også selskaper med private eiere. På grunn av at innsynsretten etter § 80 er begrenset til heleide, kommunale selskaper, vil det imidlertid være forskjeller mht. hvordan

selskapskontrollen kan utføres i heleide kontra deleide selskaper.

Følgende figur viser selskapskontrollens omfang og innhold:

3. Formålet med selskapskontrollen

Selskapskontrollen er et middel for å påse at forvaltningen av kommunens eierinteresser fungerer tilfredsstillende i henhold til kommunestyrets vedtak og forutsetninger og i henhold til aktuelle lover og regler.

Formålet med eierskapskontrollen er å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, utøver myndigheten slik det er fastsatt i den aktuelle virksomhetsloven samt ivaretar kommunens interesser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Eierskapskontrollen begrenser seg til en vurdering av om eierne har etablert tilfredsstillende rammer for styring, og at virksomheten faktisk opererer i tråd med formålet. En materiell vurdering av selskapets organisering, drift og funksjon faller derfor utenfor denne kontrollen.

Ved behov kan det også gjennomføres forvaltningsrevisjon av selskaper. I et selskap med statlige eller private eierinteresser må imidlertid dette skje med utgangspunkt i åpne kilder, fordi innsynsretten etter § 80 ikke gjelder. Innsynsrett kan likevel gis på grunnlag av en avtale mellom eierne. Formålet med forvaltningsrevisjonen vil være å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. En slik revisjon vil dermed ha fokus på selve aktiviteten og resultatet i selskapet.

4. Selskaper omfattet av selskapskontrollen

I denne delen skal vi gjøre en gjennomgang av de selskaper som er omfattet av den innsynsretten som er gitt kontrollutvalget i § 80 i kommuneloven. Den omfatter to typer av selskaper. Den ene typen er interkommunale selskaper etter lov 29. januar 1999 nr. 6, og den andre typen er aksjeselskaper der Ålesund kommune alene eller sammen med andre kommuner eller fylkeskommuner eier alle aksjer, og i heleide

datterselskaper til slike selskaper.

Gjennomgangen av selskapene vil i all hovedsak være basert på eierskapsmelding for Ålesund kommune, datert mai 2011. Meldingen er etter vårt syn et godt grunnlag for bystyrets eierstyring av Ålesund kommunes selskaper.

4.1 Aksjeselskap heleid av kommuner eller fylkeskommuner

4.1.1 Ålesund Parkering AS

Eierskapsmelding for Ålesund kommune angir at selskapet ble stiftet i 1977 med det formål å investere i parkeringsanlegg under rådhuset. Videre at fra 1980 så er selskapet også blitt tillagt oppgaven å være parkeringsmyndighet. Etter dette er det kommet til flere investeringer i parkeringshus og selskapet står for driften av disse og også anlegg som har andre eiere. Disse anleggene kan være både utendørs og innendørs.

Den samme meldingen angir følgende forslag til eierstrategi:

- *Ålesund Parkering AS er kommunens viktigste redskap i en parkeringspolitikk og en aktiv sentrumspolitik. Kontakten med bystyret og formannskap bør være jevnlig hvor strategispørsmål blir diskutert og eieren kan gi politisk signal til strategier. Ålesund Parkering AS må arbeide aktivt for å utvikle en bedre parkeringspolitikk for kveld og natt for å styrke kulturlivet, gjøre det enklere å bo i sentrum og fremme turisme.*
- *Ålesund bystyre må vurdere risikoen ved ulike prosjekt og være villig til å se på de investeringsutfordringer som selskapet vil ha fremover. Garantier kan være én løsning.*

I følge den samme meldingen går det fram av selskapet sin høringsuttalelse at både saken og forslaget til eierstrategier ikke er dekkende for den reelle situasjon i selskapet. De kommer ikke med konkrete innspill eller nærmere presiseringer om hvilke punkter de er uenige i men viser til den strategiplanen som de har oversendt eieren tidligere. Denne strategiplanen pr 02.12.2010 er imidlertid unntatt offentlighet.

I eierskapsmeldingen går det fram at:

Dialogen mellom styret og eier, her i hovedsak Ålesund formannskap som er generalforsamling for selskapet, har ikke vært tilfredsstillende gjennom lengre tid.

Undersøkelser om opphavet til den lite tilfredsstillende dialogen er et naturlig tema i den obligatoriske eierskapskontrollen, som skal undersøke om selskapet er drevet i samsvar med vedtektene og bystyrets vedtak og forutsetninger.

Etter vår vurdering er det aktuelt å vurdere en forvaltningsrevisjon i tillegg til den obligatoriske eierskapskontrollen. Under en forutsetning av en tilslutning fra bystyret kan kontrollutvalget selv konkretisere ut nærmere hva en spesifikt bør undersøke.

4.1.2 Vekst Ålesund AS

Selskapet ble etablert som aksjeselskap i 1990 med formål å være en arbeidsmarkedsbedrift for funksjonshemmede. Selskapet het da Fagerli Verksted AS,

men har siden skiftet navn til Vekst Ålesund AS. Selskapet arbeider i hovedsak i den såkalte VTA-ordningen (Varig Tilrettelagt Arbeid for mennesker med funksjonshemming). Kommunen er 100% eier. Eierskapsmeldingen angir følgende forslag til eierstrategi:

- *Det etableres et sterkere krav til samarbeid mellom kommunens virksomheter og Vekst Ålesund AS for arbeidstakerne i VTA-ordningen.*
- *Ordningen med reserverte kontrakter fortsetter.*

Mange kommuner har organisert dette tjenestetilbudet i et heleid aksjeselskap, eller i et deleid selskap med nabokommunen. Kommunerevisjonen er revisor for selskapet og er ikke kjent med forhold som krever en særlig gjennomgang. Etter vår vurdering er det tilstrekkelig å gjennomføre en eierskapskontroll med selskapet.

4.1.3 Ålesund kommunes Administrasjonsbygg AS

Selskapet er opprettet i forbindelse med bygging av nytt rådhus på slutten av 70-tallet, og hadde sitt opphav i kredittrestriksjoner, og at KLP på den tiden hadde midler til utlån. Ålesund kommune og KLP etablerte et aksjeselskap med hver sin halvdel. Samarbeidet med KLP opphørte på slutten av 1990-tallet, og fra den gangen har Ålesund kommune vært eneeier. Av eierskapsmeldingen står det at:

Denne selskapskonstruksjonen kan oppleves som tungvint og lite tilpasset dagens organisering.

Aksjeselskapet velges likevel opprettholdt med bakgrunn i skattemessige forhold.

Etter vår vurdering er utfordringene med dette selskapet å integrere regnskapet inn i kommuneregnskapet. Dette er problemstillinger som dekkes av ordinær regnskapsrevisjon. Selskapet er etter vår vurdering lite egnet for selskapskontroll.

4.2 Interkommunale selskap organisert etter lov om interkommunale selskaper

4.2.1 Ålesundregionen Interkommunale Miljøselvskap IKS (ÅRIM)

Selskapet ble stiftet høsten 2008 av kommunene som utgjør Nordre Sunnmøre og Vestnes. Eierne går inn med eierandeler etter folketall og selskapet har kontoradresse i Ålesund.

Selskapets formål går fram av selskapsavtalen § 3 hvor det står følgende:

- 3.1 Å utføre kommunane sine lovpålagde oppgåver innan innsamling, gjenvinning og behandling av avfall og slam i samsvar med sentrale og lokale miljømål.*
- 3.2 Selskapet skal legge vekt på miljøvenleg drift i alle ledd i avfallsbehandlninga.*
- 3.3 Selskapet avgjer i kva grad drifta skal skje ved bruk av eigne anlegg, utstyr og mannskap, eller ved avtalar med medlemskommunane, andre selskap, eller private næringsdrivande.*
- 3.4 Å gie eit tilbod om innsamling, gjenvinning og behandling av næringsavfall der*

selskapet finn dette miljømessig ønskjeleg og økonomisk forsvarleg.

- 3.5 *Selskapet skal vere eit rådgjevande organ og kompetansesenter for medlemskommunane. Selskapet skal i nært samarbeid med kommunane drive eit aktivt informasjonsarbeid for å auke innbyggjarane sin kunnskap om avfallsreduksjon og miljøvenleg avfallsbehandling.*
- 3.6 *Selskapet kan søkje samarbeid med andre kommunar, regionar og selskap der dette er naturleg, og selskapet kan vere eigar eller medeigar i andre selskap.*
- 3.7 *Å utføre eventuelle andre oppgåver som kommunane er samde om at selskapet skal utføre.*

Eierskapsmeldingen angir følgende forslag til eierstrategi:

- *Ålesund kommune ønsker at Ålesundregionen Interkommunale Miljøselskap (ÅRIM) skal drive effektivt, og at stordriftsfordeler skal tilsi at renovasjonsavgiften stort sett holdes på dagens nivå.*
- *Ålesund kommune skal være en pådriver til å få frem solid kunnskap om gode miljøløsninger. Det skal være grundige prosesser om endringer.*
- *Ålesund kommune skal være bevisst på "lokomotivrollen" som kommunen har i regionen og arbeide for et samlande eierskap.*
- *Ålesund kommune skal være tydelig på å ikke blande eierrollene i Ålesundregionen Interkommunale Miljøselskap (ÅRIM) og Tafford Kraft AS når det gjelder avfallsbehandling.*

Styret i ÅRIM ønsket at rådmannen omformet 1. kulepunktet til:

Ålesund kommune ønsker at Ålesundregionen Interkommunale Miljøselskap (ÅRIM) skal drive effektivt og miljøvennlig, med fokus på økt kundetilfredshet, et positivt og troverdig omdømme og styrket kompetanse. Selskapet skal synliggjøre konkrete stordriftsfordeler

Den enkelte kommune i dette samarbeidet er bundet av reglene om selvkost. Det innebærer at den pris som settes til husholdningen skal gi inntekter som ikke overstiger de utgifter som kommunen har. Finansieringsmodellen som er valgt er at det blir fastsatt en pris fra ÅRIM til hver kommune, og så er det hvert kommunestyre som fastsetter renovasjonsavgiften til innbyggerne. I eierskapsmeldingen heter det:

Det er derfor viktig at det ikke etableres holdninger i ÅRIM om at kostnadene fordeles, og det må koste det som det koster. Rådmannen er klar over at det vil komme nye krav til både miljøløsninger og informasjon, men alt dette bør ikke nødvendigvis være en tilleggskostnad som må veltes over på innbyggerne. Når en driver en "monopol-tjeneste" må en ha et ekstra øye for effektiv drift, og det er det som ligger bak rådmannens forslag.

Etter vår vurdering er det aktuelt å vurdere en forvaltningsrevisjon i ÅRIM, i tillegg til den obligatoriske eierskapskontrollen. Under en forutsetning av en tilslutning fra bystyret kan kontrollutvalget selv konkretisere ut nærmere hva en spesifikt bør undersøke.

Både bystyret og kontrollutvalget i Ålesund bør legge vekt på at det er signalisert behov

for selskapskontroll rettet mot dette selskapet fra de andre kommunene, og at det fra kontrollutvalgssekretariatet er lagt opp til et løp hvor de andre kommunene avventer håndteringen i Ålesund. Dette med bakgrunn i at Ålesund kommune er den største eieren i ÅRIM, og er den kommunen der selskapet har hovedkontor.

4.2.2 Interkommunalt Arkiv for Møre og Romsdal IKS

Selskapet ble stiftet i midten av 2000 og er et interkommunalt samarbeid mellom kommunene i Møre og Romsdal. Møre og Romsdal Fylkeskommune har den største eierdel på 20,78 %, mens Ålesund kommune sin eierdel er 9,19 %.

Selskapets formål er å:

Arbeide for at arkivmateriale fra medlemene eller slikt materiale som disse tek ansvar for, blir teke vare på og gjort tilgjengeleg for offentleg bruk, forskning og andre administrative og kulturelle føremål, i samsvar med arkivlova

Ålesund kommune har ikke fastsatt egen eierstrategi for dette selskapet.

Ålesund kommune bør avvente til resultatet av eierskapskontrollen som skal gjennomføres av Møre og Romsdal fylke foreligger. Alternativt kan det fattes vedtak som kan sendes til fylkestinget. Revisjon og kontrollutvalgssekretariat er ikke kjent med forhold som er av en slik art at det bør settes i verk en utvidet kontroll av selskapet.

4.2.3 Sunnmøre Regionråd IKS

Sunnmøre Regionråd IKS ble stiftet i slutten av 2011 og er en sammenslåing regionrådet på Søre Sunnmøre og i Ålesundregionen. Samtlige kommuner på Sunnmøre er nå med i dette interkommunale selskapet med en lik del. Formålet er:

Sunnmøre Regionråd er eit felles organ for deltakarkommunane. Selskapet har som målsetting å bidra til ei positiv utvikling i regionene samla og i deltakarkommunane. Selskapet skal vere ein aktiv regional pådrivar med vekt på regional samfunnsutvikling og næringsutvikling og interkommunalt samarbeid. Selskapet skal drive med regional strategiutvikling, vere ein regional utviklingsaktør og fremje saker som utviklar regionen.

Kommunerevisjeonen er revisor for selskapet og er ikke kjent med særlige forhold som krever en særlig gjennomgang. Etter vår vurdering er det tilstrekkelig å gjennomføre en eierskapskontroll med selskapet. Videre er det vår vurdering at denne gjennomføres av Ålesund kommune som har selskapets kontorsted.

4.2.4 Åknes/Tafjord Beredskap IKS

Selskapet ble dannet i midten av 2008 og har kontorsted i Stranda kommune. Stranda kommune er den største eierdelen på 34,5 %, mens Ålesund Kommune sin eierdel er 5,40%. Selskapets formål er dette:

Overvaking av ustabile fjellparti, inkludert også å eige, drive og vedlikehalde varslingsystem for skred i alle dei berørte kommunane. Selskapet skal og gje eigarkommunane bistand til utarbeiding av kommunale beredskapsplaner utan

særskilt betaling frå deltakarkommunane. Selskapet skal kunne ta på seg oppdrag med å vere eit fullt ut operativt overvakingssenter for skred, både nasjonalt og internasjonalt, herunder ha som mål å vere eit senter for overvaking og varsling med høg internasjonal kompetanse.

Ålesund kommune har ikke fastsatt egen eierstrategi for dette selskapet.

Etter vår vurdering bør Ålesund kommune avvente eierskapskontrollen som skal gjennomføres av Stranda kommune. Alternativt kan det fattes vedtak som kan oversendes til Stranda kommunestyre.

4.3 Andre selskapsformer – samarbeidsformer

Interkommunale samarbeid kan også organiseres etter kommuneloven § 27. Ålesund kommune er med i et samarbeid organisert på denne måten, Ålesundsregionens havnevesen (ÅRH).

Kommuner kan også organisere såkalte kommunale foretak etter kommuneloven kapittel 11. Ålesund kommune har tre slike selskap: Ålesund kommunale eiendom KF, Ålesund Brannvesen KF og Møre og Romsdal 110 -sentral KF. I tillegg kommer Sunnmøre interkommunale utvalg mot akutt forurensning, som er administrert av Ålesund Brannvesen KF og inngår i foretakets regnskap.

Fra 1.1.2013 er det planlagt etablert et administrativt vertskommunesamarbeid etter kommuneloven § 28 b – eKommune Sunnmøre, der Ålesund kommune er vertskommune.

Kontrollutvalget fører tilsyn med disse foretakene/samarbeidene på ordinær måte, og kan sette i gang forvaltningsrevisjon på samme måte som annen kommunal virksomhet. Innsynsretten i dette tilfellet er hjemlet i § 77 i kommuneloven.

I AS og ASA som er deleid av kommuner eller fylkeskommuner har ikke kontrollutvalget innsyn etter lov, slik at det i dette tilfellet må avtales eller være basert på åpne kilder. Dette gjelder også for samvirkeforetak og stiftelser.

4.3.1 Ålesundsregionens havnevesen

Vi har vurdert det dit hen at det er hensiktsmessig å ta diskusjonen om kontroll rettet mot Ålesundsregionens havnevesen innenfor rammen av plan for selskapsrevisjon istedenfor plan for forvaltningsrevisjon.

Behovet for kontroll og drøftelsen rundt dette, vil langt på vei være sammenfallende med den som er for de andre mer vanlige interkommunale selskaper.

Selskapet eies av kommunene Ålesund, Giske, Sula og Haram. Fra 1.1.2005 ble det opprettet et formalisert havnesamarbeid mellom disse kommunene. Eierskapet til Ålesund kommune utgjør 17/20, mens de tre andre kommunene har en eiendel hver.

I henhold til selskapsavtalen velger de deltakende kommuner medlemmer til et hovedstyre (havnerådet). Hovedstyret oppnevner et driftsstyre (havnestyret) som står for den daglige driften av sammenslutningen.

Eierstrategi for selskapet framgår slik av eierskapsmeldingen for 2010:

Ålesund kommune ønsker å være med på utvikling av havnesamarbeidet slik at havneaktiviteten kan legge til rette for et eksportrettet næringsliv og et mangfoldig tilbud til turister.

Det bør være en god dialog slik at også de aktiviteter som kommunen gjennom sitt reguleringsarbeid og ulike utbyggingsvedtak legger til havnenære områder blir en god løsning for byen totalt sett.

Kommunerevisjonen er ikke kjent med at det skal være problemstillinger som er av en slik art at det er nødvendig med noen utvidet kontroll rettet mot dette selskapet. Selskapet revideres av kommunerevisjonen, og er etter vår vurdering drevet i tråd med vedtekter og bystyrets vedtak og forutsetninger.

Selskapet eier 100 % av aksjene i Ålesund Havnedrift AS og 6,47 % av aksjene i Cruise Norway AS. Sistnevnte er et selskap eid av flere havner med det formål å markedsføre Norge som cruiseområde.

5. Gjennomføring og rapportering av kontrollen

5.1 Gjennomføring

Kontrollutvalget vurderer årlig omfanget av selskapskontroller og hvilke kontroller som skal gjennomføres med utgangspunkt i plan for selskapskontroll. Utvalget kan, i den grad det finner det nødvendig, be om at aktuelle selskaper oversender relevante dokumenter. Kontrollutvalget kan gjøre endringer i planen, hvis forutsetningene skulle endre seg.

Kontroller i selskaper som har flere eierkommuner bør i størst mulig grad koordineres.

5.2 Rapportering

Rapport etter gjennomført selskapskontroll sendes fra utøver til kontrollutvalget. Etter kontrollutvalgets behandling sendes rapporten bystyret.

Kontrollutvalget rapporterer om gjennomførte selskapskontroller og resultatet av disse i sin årsrapport som legges fram for bystyret. Hvis kontrollutvalget har gjort endringer i plan for selskapskontroll, jf. punktet om "Gjennomføring", som nevnt ovenfor, skal dette framgå av årsrapporten.

5.3 Prioriteringer i denne planperioden

5.3.1 Generelt

I vedlegg er det listet opp selskaper som kommunen har eierinteresser i, både heleide og deleide, og en kort beskrivelse av hvert selskap. Ved prioritering av selskapskontroll kan følgende kriterier være relevante i forbindelse med en risiko- og vesentlighetsvurdering:

- Selskapets tjenestetilbud til kommunens innbyggere
- Selskapets samfunnsmessige ansvar

- Kommunens eierandel
- Økonomisk gevinst- og tapspotensial
- Kommunens motiv for eierskapet

5.3.2 Prioritering av selskapskontroller

I oversikten nedenfor er det foreslått kontroller ut fra de opplysningene som foreligger. Der det er flere kommuner som har eierinteresser i de samme selskapene, bør det som hovedregel gjennomføres koordinerte kontroller i disse selskapene i regi av kontorkommunens kontrollutvalg.

Det skal i inneværende planperiode [2012-2015] gjennomføres selskapskontroll i følgende selskaper:

- Ålesund Parkering AS, både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon
- Vekst Ålesund AS, kun eierskapskontroll
- Ålesundregionen Interkommunale Miljøsekskap IKS (ÅRIM), både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon
- Sunnmøre Regionråd IKS, kun eierskapskontroll

Utvelgelsen bygger på en risiko- og vesentlighetsvurdering. Denne vurderingen ligger sammen med beskrivelsen av selskapet i vedlegget.

KOMREV3 IKS
KOMMUNEREVISJONEN

KOMREV3 IKS er et interkommunalt revisjonsselskap, etablert 01.01.1994. Selskapet har ansvar for revisjon av kommunene Giske, Haram, Midsund, Norddal, Sandøy, Skodje, Stordal, Stranda, Sula, Sykkylven, Ørskog og Ålesund.

Selskapet leverer tjenester som finansiell revisjon, forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og rådgiving. Det blir rapportert til den enkelte kommune sitt kontrollutvalg og kommunestyre/bystyre.

Hovedkontor for selskapet er Lerstadvegen 545 i Ålesund kommune.

KOMREV3 IKS
Postboks 7734 Spjelkavik
6022 ÅLESUND
Tlf. 70172150 – Fax 70172151 – E-post: komrev3@komrev3.no
Org.nr. 971562587

**SUNNMØRE
KONTROLLUTVÅLSEKRETARIAT IKS**

Kontrollutvalget i
Ålesund kommune

Dato: 13.02.2013

**SAK 05/13
PROSJEKTBEKRIVELSE VEDRØRENDE VEDTATTE
FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT OM VEDTAKSOPPFØLGING I
ÅLESUND KOMMUNE OG EVALUERING AV INTERNKONTROLLEN**

Som vedlegg følger:

- Prosjektbeskrivelse gjeldende vedtaksoppfølging i Ålesund kommune
- Prosjektbeskrivelse gjeldende evaluering av internkontrollen i Ålesund kommune

Prosjektbeskrivelsene er gir et godt bilde av de planlagte revisjonshandlingene og synes være relevante.

På bakgrunn av dette blir saka lagt fram for kontrollutvalget med forslag om slikt

vedtak:

Prosjektbeskrivelsene for vedtaksoppfølging i Ålesund kommune og evaluering av internkontrollen i Ålesund kommune blir godkjent.

Harald Rogne
daglig leder

Forvaltningsrevisjon 2013

Vedtaksoppfølging i Ålesund kommune

Forord

I plan for forvaltningsrevisjon for Ålesund kommune for perioden 2012-2016 inngår det en undersøkelse av kommunens vedtaksoppfølging. På bakgrunn av dette, og som første ledd i gjennomføringen av prosjektet, er det utarbeidet denne prosjektbeskrivelsen, som trekker opp problemstillingene og metodisk opplegg for undersøkelsen.

Ålesund, februar 2013

Kjetil Bjørnsen
daglig leder

Jens A. Sæter
revisjonsrådgiver

Innhold

1. Innledning.....	5
2. Formål og problemstillinger	5
3. Metode.....	6
3.1 Dokumentanalyse	6
3.2 Intervju	6
3.3 Utvalg vedtak for nærmere undersøkelse.....	7
4. Revisjonskriterier	7
4.1 Vedtaksmyndigheten	7
4.1.1 Kommuneloven	7
4.2 Interne rutiner, retningslinjer og reglement.....	8
5. Gjennomføring og tidsplan	8

1. Innledning

Ved behandling av BY-sak 137/12: Plan for forvaltningsrevisjon i Ålesund kommune – kontrollutvalget den 08. november 2012, ble det gjort følgende vedtak:

"Bystyret prioriterer forvaltningsrevisjonsprosjektene i plan for forvaltningsrevisjon i følgende prioriterte rekkefølge:

- 1. Oppfølging av politiske vedtak, herunder oversendelsesforslag fra bystyret og komiteene*
- 2. Spesialundervisning/PPT*
- 3. Intern styring og kontroll*
- 4. Finansiering av barnehager*
- 5. Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunal eiendomsmasse*

Kontrollutvalget får delegert myndighet til å vedta et mer spesifisert prosjektinnhold innenfor hvert enkelt vedtatt tema.

Plan for forvaltningsrevisjon blir rullert i 2014."

I tråd med vedtatt plan for forvaltningsrevisjon, og på oppdrag fra Ålesund kommune sitt kontrollutvalg, vil Komrev3 IKS gjennomføre en forvaltningsrevisjon av vedtaksoppfølging i Ålesund kommune. Oppdraget vil bli utført i samsvar med gjeldende standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001).

Prosjektet er tematisk beslektet med FR-prosjektet "Intern styring og kontroll". De to prosjektene er derfor samordnet, på en slik måte at prosjektet om vedtaksoppfølging har en smalere innretning, mot rådmannens system og rutiner for å sikre at vedtak blir iverksatt uten unødig opphold, og at vedtak ikke blir "glemt" eller at det "glipper". Forvaltningsrevisjonsprosjektet vedrørende kommunens interne styring og kontroll er mer bredt anlagt, der spørsmålene er knyttet til iverksetting av vedtak og sikring av måloppnåelse på mer overordnet nivå. Det vil si med grunnlag i vedtak knyttet til kommuneplan, økonomiplan, årsbudsjett, samt hvordan kommunen styringsinstrument, som driftsavtaler, balansert målstyring osv. er egnet for å sikre en god måloppnåelse.

2. Formål og problemstillinger

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å gi et grunnlag for å vurdere det system og rutiner rådmannen har for iverksetting, gjennomføring og oppfølging av politiske vedtak i Ålesund kommune. Prosjektet avgrenses til i hovedsak å se på hva slags rutiner og praksis administrasjonen i Ålesund kommune har for å følge opp oversendelsesforslag fra komiteer, formannskap og bystyre. Det ligger ikke innenfor dette prosjektet å se på gjennomføring – bare tilbakemelding.

Øversendelsesforslag er forslag som legges fram av folkevalgte i møter, under behandlingen av ulike politiske saker, og som ofte fremmes i løpet av møtet. Et oversendelsesforslag blir ikke realitetsbehandlet, men oversendes til administrasjonen for videre håndtering (enkelte ganger til andre folkevalgte organer). Slike forslag kan være helt konkrete eller av mer generell karakter. Noen ganger er det uenighet i møtet om et slikt forslag skal oversendes eller ikke, og da blir det gjerne votert om det skal oversendes.

På grunnlag av prosjektets formål er det utarbeidet følgende problemstillinger:

- Hvilket system har rådmannen for å sikre iverksetting, gjennomføring og oppfølging av politiske vedtak i sin alminnelighet?
- Hvilke rutiner er etablert for å sikre oppfølgingen av oversendelsesforslag til rådmannen/administrasjonen? Undersøkelsen avgrenses til bystyre, formannskap og komiteer. Det ligger ikke innenfor dette prosjektet å se på gjennomføring – bare tilbakemelding.
- Hvilke rutiner er etablert for å rapportere tilbake om oppfølging av oversendelsesforslag, og hvor godt fungerer disse rutinene?

3. Metode

3.1 Dokumentanalyse

Dokumentgjennomgangen vil omfatte mellom annet rutiner, reglement og lignende. Protokoller fra formannskap og bystyre i tidsrommet 2007-2012 vil bli gjennomgått. Forslag som kommer inn under begrepet oversendelsesforslag vil bli plukket ut for nærmere undersøkelse med hensyn til oppfølging. For samme tidsrom vil det bli gjennomgått et utvalg politiske saker, for å få et grunnlag for å vurdere system og rutiner for vedtaksoppfølging generelt. Meldingssaker, referatsaker, osv., som vedrører oppfølging og tilbakemelding på oversendelses- og verbalvedtak vil bli gjennomgått.

3.2 Intervju

Det vil bli gjennomført intervju med utvalgte personer innen politisk og administrativ ledelse:

- Rådmann og øvrig toppledelse
- Ordfører og varaordfører
- Komiteledere
- Leder for politisk avdeling

Som hovedregel vil alle intervjureferat bli verifisert av de som intervjues.

3.3 Utvalg vedtak for nærmere undersøkelse

Det vil bli gjennomført et utplukk av oversendelsesforslag for å vurdere rådmannens oppfølging og tilbakemelding. Det vil bli valgt ut saker fra bystyret, formannskap og komiteer. Oppfølging av vedtakene i de utvalgte sakene vil bli nærmere undersøkt.

Det vil bli valgt ut et antall enkeltsaker for nærmere undersøkelse. Det vil bli tatt utgangspunkt i konkrete enkeltsaker, for å se hvordan de er blitt håndtert, i form av oppfølging og rapportering tilbake til politisk nivå.

4. Revisjonskriterier

Det datagrunnlaget som blir innsamlet skal vurderes opp mot fastlagte kriterier, såkalte revisjonskriterier. Revisjonskriterier utledes fra autoritative kilder i samsvar med kravene i standard for forvaltningsrevisjon, på grunnlag av lover og annet regelverk, samt relevante kommunale styringsdokument, vedtak og retningslinjer.

4.1 Vedtaksmyndigheten

4.1.1 Kommuneloven

Kommuneloven¹ slår fast at kommunestyret treffer vedtak som er retningsgivende for administrasjonen. Rådmannen skal påse at vedtak blir iverksatt, "uten unødig opphold" (§§ 6 og 23). Vedtak blir definert som trinn i en beslutningsprosess, som får sin endelige avgjørelse i det politiske organ som i henhold til delegert myndighet har den endelige beslutningsmyndigheten. Det er imidlertid forskjell på et befalingsvedtak og et vedtak som er et anmodningsforslag. Et oversendelsesforslag er en anmodning som bystyret/politisk organ oversender rådmannen for en videre forføyning. Typisk vil et vanlig vedtak inneholde en formulering som «Bystyret ber rådmannen ...». I et oversendingsforslag endres formuleringen til «Det henstilles til rådmannen ...». Det er imidlertid ingenting i kommuneloven som omtaler forslag som bare oversendes administrasjonen for videre håndtering. Dermed er det ikke noe spesifikt i kommuneloven som gir grunnlag for å vurdere administrasjonens håndtering av oversendelsesforslag annerledes enn andre vedtak.

Den politiske saksbehandlingen som arbeidsform er i sin natur innrettet mot vedtak, og i kommunelovens forstand er et vedtak et vedtak uansett. Kommunelovens bestemmelser om vedtaksmyndighet er derfor et relevant kriterium for å vurdere oppfølgingen også av oversendingsforslag som det blir fattet vedtak om.

Revisjonskriterium: Et oversendelsesforslag er å betrakte som et vedtak, som

¹ Lov 1992-09-25 nr 107: Lov om kommuner og fylkeskommuner.

rådmannen skal følge opp, og gi en tilbakemelding på.

4.2 Interne rutiner, retningslinjer og reglement.

Ålesund kommune har en rekke rutiner, reglementer og retningslinjer for hvordan folkevalgte organ skal arbeide, og hvordan administrasjonen skal forholde seg til de folkevalgte og til vedtak som fattes.

Reglement, rutiner og retningslinjer vil bli gjennomgått med tanke på å finne bestemmelser som omtaler verbalforslag og/eller oversendelsesforslag:

Ålesund kommune sitt delegasjonsreglementet, som omhandler delegering av myndighet fra bystyret til formannskapet, råd, utvalg og komiteer, samt til rådmannen.

Retningslinjer for saksbehandling i Ålesund kommune

Reglement for Ålesund bystyre.

Reglement for Ålesund formannskap.

Reglement for de respektive komiteene.

Reglement for kommunens faste utvalg for plansaker (formannskapet).

Revisjonskriterium: Interne rutiner, retningslinjer og reglement skal følges ved oppfølging av oversendelsesforslag.

5. Gjennomføring og tidsplan

Prosjektet vil bli gjennomført av Komrev3 IKS, i løpet av 1. halvår 2013.

KOMREV3 IKS
KOMMUNEREVISJONEN

KOMREV3 IKS er et interkommunalt revisjonsselskap, etablert 01.01.1994. Selskapet har ansvar for revisjon av kommunene Giske, Haram, Midsund, Norddal, Sandøy, Skodje, Stordal, Stranda, Sula, Sykkylven, Ørskog og Ålesund.

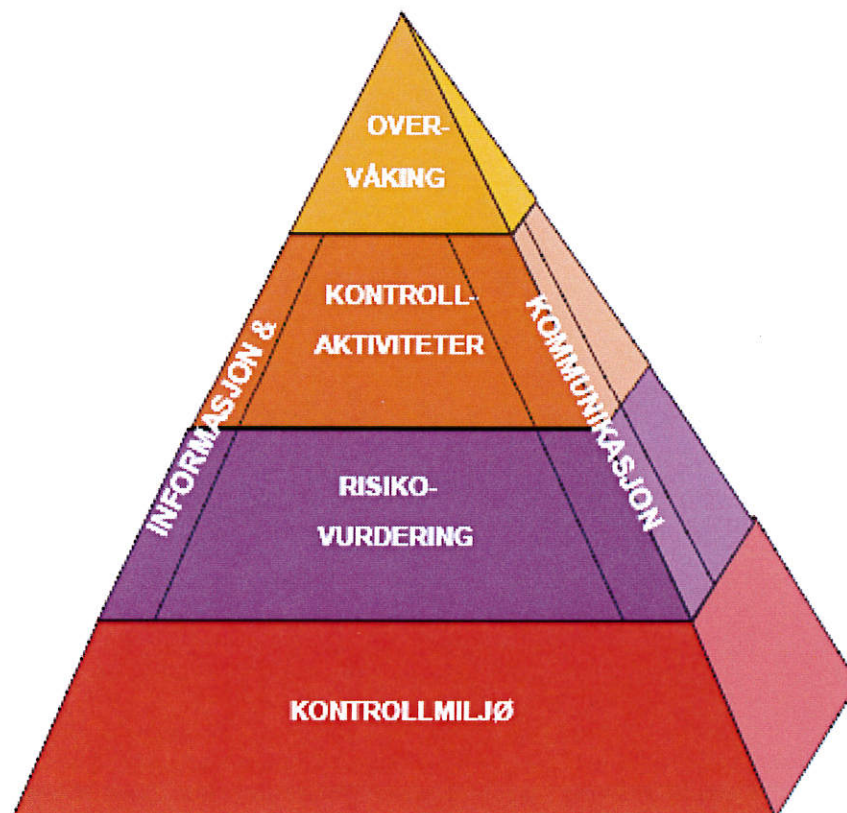
Selskapet leverer tjenester som finansiell revisjon, forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og rådgiving. Det blir rapportert til den enkelte kommune sitt kontrollutvalg og kommunestyre/bystyre.

Hovedkontor for selskapet er Lerstadvegen 545 i Ålesund kommune.

KOMREV3 IKS
Postboks 7734 Spjelkavik
6022 ÅLESUND
Tlf. 70172150 – Fax 70172151 – E-post: komrev3@komrev3.no
Org.nr. 971562587

Forvaltningsrevisjon 2013

Evaluering av internkontrollen i Ålesund kommune

Forord

I plan for forvaltningsrevisjon for Ålesund kommune for perioden 2012-2016 inngår det en undersøkelse av kommunens internkontroll. På bakgrunn av dette, og som første ledd i gjennomføringen av prosjektet, er det utarbeidet denne prosjektbeskrivelsen, som trekker opp problemstillingene og metodisk opplegg for undersøkelsen.

Ålesund, januar 2013

Kjetil Bjørnsen
daglig leder

Jens A. Sæter
revisjonsrådgiver

Innhold

1. Innledning.....	1
1.1 Mandat.....	1
1.2 Definisjon av internkontroll	1
1.3 Kommuneloven sitt krav til intern styring og kontroll.....	2
2. Problemstillinger	2
2.1 Problemstillinger presisert.....	2
3. Revisjonskriterier.....	3
3.1 Kontrollmiljø.....	4
3.2 Risikovurderinger	4
3.3 Kontrollaktiviteter.....	5
3.4 Informasjon og kommunikasjon.....	5
3.5 Overvåking/oppfølging	6
4. Metodisk opplegg.....	6
5. Gjennomføring og tidsplan.....	6

1. Innledning

1.1 Mandat

Ved behandling av BY-sak 137/12: Plan for forvaltningsrevisjon i Ålesund kommune – kontrollutvalget, ble det gjort følgende vedtak:

"Bystyret prioriterer forvaltningsrevisjonsprosjektene i plan for forvaltningsrevisjon i følgende prioriterte rekkefølge:

1. *Oppfølging av politiske vedtak*
2. *Spesialundervisning/PPT*
3. *Intern styring og kontroll*
4. *Finansiering av barnehager*
5. *Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunal eiendomsmasse*

Kontrollutvalget får delegert myndighet til å vedta et mer spesifisert prosjektinnhold innenfor hvert enkelt vedtatt tema. Plan for forvaltningsrevisjon blir rullert i 2014".

I tråd med vedtatt plan for forvaltningsrevisjon, og på oppdrag fra Ålesund kommune sitt kontrollutvalg, vil Komrev3 IKS gjennomføre en forvaltningsrevisjon av den interne styring og kontroll i Ålesund kommune. Oppdraget vil bli utført i samsvar med gjeldende standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001). Prosjektet er tematisk beslektet med FR-prosjektet "Oppfølging av politiske vedtak". De 2 prosjektene er derfor samordnet, på en slik måte at prosjektet om vedtaksoppfølging har en smalere innretning, mot rådmannens system og rutiner for å sikre iverksetting av vedtak. Forvaltningsrevisjonsprosjektet vedrørende kommunens interne styring og kontroll er mer bredt anlagt, der spørsmålene er knyttet til iverksetting av vedtak og sikring av måloppnåelse på mer overordnet nivå. Det vil si med grunnlag i vedtak knyttet til kommuneplan, økonomiplan, årsbudsjett, samt hvordan kommunen styringsinstrument, som driftsavtaler, balansert målstyring osv. er egnet for å sikre en god måloppnåelse.

1.2 Definisjon av internkontroll

God internkontroll kan defineres som god målstyring og god evne til å kontrollere risiko. Risikostyring innebærer at kommunen har et system for identifisering av forhold som truer måloppnåing, og identifisering av sannsynlighet og konsekvens for at disse forholdene skal inntreffe. Kontrolltiltak innebærer at kommunen har et system som sikrer at det blir sett i verk relevante risikoreduserende tiltak.

Risikostyring er således en svært viktig del av internkontrollen.

Det finns ulike rammeverk for internkontroll. Blant de mest kjente er COSO-rapporten fra USA som kom i 1992, med norsk omsetting i 1996 (COSO 1996).

I COSO-rapporten blir internkontroll definert på følgende måte:

”Intern kontroll defineres i videste forstand som en prosess, iscenesatt og gjennomført av foretakets styre, ledelse og ansatte. Den utformes for å gi rimelig sikkerhet vedrørende måloppnåelse innen følgende områder:

- *Målrettet og kostnadseffektiv drift*
- *Pålitelig ekstern regnskapsrapportering*
- *Overholdelse av gjeldende lover og regler. ”*

COSO-rammeverket er det mest anerkjente og mest benyttede rammeverket for internkontroll, både internasjonalt og nasjonalt, i privat så vel som i offentlig sektor.

1.3 Kommuneloven sitt krav til intern styring og kontroll

Kravet om internkontroll i norske kommuner er forankret i kommuneloven. Rådmannen skal etter kl. § 23 nr. 2 sørge for at kommunen er gjenstand for en såkalt ”betryggende kontroll”. Denne lovformuleringen legger ansvaret for internkontrollen i en kommune til rådmannen. Kontrollutvalget skal etter kl. § 77 være med å sikre at internkontrollen er god.

Det er rådmannen sin ivaretagelse av internkontrollen som er fokus i dette prosjektet.

2. Problemstillinger

Problemstillingene i prosjektet er om Ålesund kommune har en tilfredsstillende internkontroll, og hvilke eventuelle svakheter i internkontrollen som kan identifiseres. Problemstillingen er med andre ord om § 23 i kommuneloven kan sies å være godt nok ivarettatt. Det er rådmannen sin ivaretagelse av internkontrollen som skal evalueres. Internkontrollen sin målforankring, organisasjonsmessige og andre relevante forhold knyttet til kontrollmiljøet, samt rådmannens oppfølging av internkontrollen, er temaer som prosjektet særlig vil ta sikte på å undersøke. Undersøkelsen skal gi et grunnlag for å vurdere forankring av målsettingene i kommuneplanen og andre overordnede styringsverktøy, samt operasjonalisering av målsettinger.

2.1 Problemstillinger presisert

- Hvorvidt er bruken av målekort som styringsverktøy et funksjonelt verktøy i forhold til vedtaksoppfølging?
- Hvordan, og hvor godt er målsettingene operasjonalisert?
- Hvorvidt er målsettinger nedfelt i overordnede styringsinstrument (kommuneplan, driftsavtaler mv.) forankret i rådmannen sitt oppfølgings- og rapporteringssystem?

- Har rådmannen implementert et tilfredsstillende internkontrollsystem for underliggende virksomheter?
- I hvilken grad sikrer rådmannen at virksomhetene har et internt kontrollmiljø som er i samsvar med anerkjente rammeverk for internkontroll?
- I hvilken grad sikrer rådmannen at det foretas risikovurderinger i virksomhetene?
- Hvilke kontrollaktiviteter har rådmannen iverksatt for å redusere risiko knyttet til sentrale mål i virksomhetene, og er disse basert på risikoanalysen?
- I hvilken grad sikrer rådmannen at det er gode kanaler for informasjon og kommunikasjon mellom virksomhetene og rådmannsnivået?
- I hvilken grad sikrer rådmannen at internkontrollsystemene i virksomhetene blir gjenstand for oppfølging og oppdatering?
- I hvilken grad sikrer rådmannen seg at etterlevelse av lover og regler er en del av virksomhetenes internkontrollsystem?

3. Revisjonskriterier

Revisjonskriterium fastsettes vanligvis med basis i en eller flere av følgende kilder: lovverk, politiske vedtak og føringer, kommunens egne retningslinjer, anerkjent teori på bestemte områder, og/eller andre sammenlignbare virksomheter sine løsninger og resultat. Revisjonskriteriene er et viktig grunnlag for å kunne dokumentere eventuelle avvik/svakheter. Kriteriene holdes sammen med faktagrunnlaget, og danner basis for de analyser og vurderinger som gjøres, og de konklusjonene som blir trekt, jf Standard for forvaltningsrevisjon RSK-001.

Figur 3-1: COSO-rammeverket

Det mest kjente rammeverket for intern kontroll er det såkalte COSO-rammeverket, Intern kontroll – et integrert rammeverk. COSO-rammeverket definerer internkontroll som en prosess som er igangsatt og gjennomføres av kommunestyret, rådmannen, linjeleder og de tilsatte, med sikte på måloppnåelse når det gjelder:

- Målrettet og effektiv tjenesteproduksjon
- Pålitelig intern og ekstern rapportering
- Etterlevelse av gjeldende lover og regler, og kommunestyret sine vedtak og forutsetninger.

I COSO-modellen er komponentene som internkontrollen bygger på: Kontrollmiljøet, risikovurderinger, kontrollaktiviteter, informasjon og kommunikasjon, samt overvåking. COSO-modellen er et godt egnet rammeverk å evaluere internkontrollen ut fra, og er det faglige grunnlaget som vil bli benyttet i dette prosjektet.

3.1 Kontrollmiljø

Kontrollmiljøet omfatter virksomhetens integritet, etiske verdier, kompetanse, organisasjonsstruktur, delegering av ansvar og myndighet mv. Kontrollmiljøet påvirker risikokulturen i organisasjonen, og er derfor en viktig komponent i vurderingen av kvaliteten på risikostyringen. Kontrollmiljøet avspeiler seg fra topp til bunn i organisasjonen. Dersom virksomheten har et faglig kompetent, motivert personale, med gode verdier og holdninger, så har virksomheten et godt utgangspunkt for styring og kontroll mot definerte mål. Stikkord i forbindelse med kontrollmiljø er mennesker, etikk, organisering, integritet, kompetanse, insentiver.

Fra COSO-rammeverket har vi utledet at følgende faktorer vil være indikatorer på et godt kontrollmiljø. Indikatorene er også revisjonskriterier for problemstillingen:

- Det foreligger skriftlige dokumenter som slår fast forventningene til de ansatte og ledelsens etiske og moralske fremferd, og disse forventningene er kommunisert ut til de ansatte.
- Ledelsen påvirker positivt de ansattes bevissthet og holdninger til styring og kontroll.
- Ansvar og myndighet går klart frem av delegasjonsdokument.
- Ansatte og ledelsens ansvarsområder er godt definerte, og de ansatte og ledelsen har tilstrekkelig kjennskap til dette ansvaret.
- Det foretas kartlegging av hvilke kunnskaper og ferdigheter som trengs for en god jobbutførelse.
- Ansatte har tilstrekkelig kompetanse og ferdigheter til å kunne utføre sine arbeidsoppgaver.
- Personalpolitikken oppleves som rettferdig og konsekvent, og legger til rette for et godt kontrollmiljø

3.2 Risikovurderinger

Risikovurderinger innebærer vurdering av hvilken sannsynlighet det er for at manglende måloppnåelse inntreffer, og de konsekvenser manglende måloppnåelse får. En forutsetning for å kunne vurdere risiko, er derfor at virksomheten har etablert målsetninger. Risikovurdering består av identifisering og analyse av risikoer som er relevante når det gjelder oppnåelse av virksomhetens målsetninger.

Risikovurderingen danner grunnlag for en plan for hvordan risikoen skal håndteres.

Fra COSO-rammeverket har vi utledet at følgende faktorer vil være indikatorer på gode risikovurderinger. Indikatorene er også revisjonskriterier for problemstillingen:

- Det er etablert målsetninger både for administrasjon og produksjon
- Risikoer knyttet til oppnåelsen av disse målene er identifiserte.
- Det er foretatt vurderinger av identifiserte risikoer ut fra sannsynlighet og konsekvens.
- Det foreligger handlingsplaner basert på risikovurderingene, med tiltak for å begrense sannsynligheten for at risikoene inntreffer, samt redusere konsekvensene dersom de inntreffer.

3.3 Kontrollaktiviteter

Kontrollaktiviteter er handlingsplaner og rutiner som sikrer gjennomføring av ledelsens direktiver. Kontrollaktivitetene skal sørge for at de handlinger som er nødvendige for å håndtere risiko utøves. Fra COSO-rammeverket har vi utledet at følgende vil være indikatorer på gode kontrollaktiviteter.

Indikatorene er også revisjonskriterier for problemstillingen:

- Det gjennomføres kontrollaktiviteter som sikrer bidrar til å realisere tiltakene.
- Kontrollaktiviteter skjer på alle nivåer i virksomheten
- Det er samsvar mellom identifisert risiko og kontrollaktiviteter

3.4 Informasjon og kommunikasjon

Viktig informasjon må identifiseres, fanges opp og formidles til riktig tid og gjøre de ansatte i stand til å utføre sine ansvarsoppgaver. Effektiv kommunikasjon må gjennomsyre organisasjonen ned, opp og på tvers. Alle ansatte må motta et klart budskap fra ledelsen om ansvaret for kontroll. Det er også viktig med kanaler for formidling av informasjon oppover i hierarkiet, samt effektiv kommunikasjon med eksterne aktører.

Informasjonssystemer skaffer informasjon om drift, økonomi og overholdelse av lover og regler som muliggjør en kontinuerlig og målrettet drift og styring av foretaket.

Fra COSO-rammeverket har vi utledet at følgende faktorer vil være indikatorer på god informasjon og kommunikasjon. Indikatorene er også revisjonskriterier for problemstillingen:

- Ledelsen har etablert kanaler som sikrer tilgang på intern og ekstern informasjon, og som gir de nødvendige rapporteringer når det gjelder virksomhetens resultater i forhold til de etablerte målsetningene

- Ledelsen sikrer at de riktige medarbeiderne i tilstrekkelig detalj og til riktig tid får informasjon slik at de er i stand til å utføre sine ansvarsoppgaver på en effektiv måte
- Etablerte kommunikasjonskanaler der medarbeidere kan rapportere mistanke om uredelig adferd

3.5 Overvåking/oppfølging

Det er nødvendig med en prosess som vurderer hvor effektivt internkontrollsystemet er over tid. Dette oppnås gjennom kontinuerlig overvåking, frittstående evalueringer eller en kombinasjon av de to. Svakheter i internkontrollen må rapporteres oppover i organisasjonen. Kontinuerlig overvåking skjer parallelt med driften, inngår i den daglige ledelsen og er integrert i andre handlinger som ansatte gjør når de utfører sine arbeidsoppgaver. Omfanget og hyppigheten av de frittstående evalueringene avhenger av risikovurderingen, og av hvor effektive de kontinuerlige overvåkingsrutinene er.

Fra COSO-rammeverket har vi utledet at følgende faktorer vil være indikatorer på god overvåking/oppfølging. Indikatorene er også revisjonskriterier for problemstillingen:

- Ledelsen foretar systematisk overvåking og vurderinger av internkontrollen, for å sikre at den fungerer som forutsatt.

4. Metodisk opplegg

Evalueringen vil bli gjennomført som et forvaltningsrevisjonsprosjekt, lagt opp etter RSK 001 "Standarder for forvaltningsrevisjon organisert som prosjekt".

Datainnsamling vil skje i form av dokumentgjennomgang, spørreskjema og intervju. Spørreskjema vil rette seg mot ledere i kommunen, samt personer i staben. Spørreundersøkelsen skal gjennomføres ved hjelp av Quest-Back. For å få utdypinger av svargivingen i spørreskjemaet vil det for et utvalg gjøres supplerende personlige intervju. I tillegg vil det bli gjennomført intervju med kommunalsjefer og rådmann. Sammenstilling av de innsamlede data vil utgjøre faktadelen. Det vil så bli gjort vurderinger av fakta opp mot de aktuelle problemstillingene som undersøkelsen bygger på.

5. Gjennomføring og tidsplan

Prosjektet vil bli gjennomført av Komrev3 IKS, og iverksatt i løpet av 2. halvår 2013.

KOMREV3 IKS
KOMMUNEREVISJONEN

KOMREV3 IKS er eit interkommunalt revisjonsselskap, etablert 01.01.1994. Selskapet har ansvar for revisjon av kommunane Giske, Haram, Midsund, Norddal, Sandøy, Skodje, Stordal, Stranda, Sula, Sykkylven, Ørskog og Ålesund.

Selskapet leverer tenester som finansiell revisjon, forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og rådgiving. Det vert rapportert til den einstilte kommune sitt kontrollutval og kommunestyre/bystyre.

Hovudkontor for selskapet er Lerstadvegen 545 i Ålesund kommune.

KOMREV3 IKS
Postboks 7734 Spjelkavik
6022 ÅLESUND
Tlf. 70172150 – Fax 70172151 – E-post: komrev3@komrev3.no
Org.nr. 971562587

**SUNNMØRE
KONTROLLUTVÅLSEKRETARIAT IKS**

Kontrollutvalget i
Ålesund kommune

Dato: 13.02.2013

**SAK 06/13
RYDDING AV FRIOMRÅDE**

Som vedlegg følger:

- Brev frå Bengt Grytten og Olaf Alvik datert 25.01.2013 med vedlegg

Temaet som disse to tar opp er manglende opprydding i et friområde frå en byggherre sin side.

Kontrollutvalgets oppgaver går fram av kommunelova § 77 og forskrift om kontrollutvalg.

I flg. Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner, skal kontrollutvalet føre løpende tilsyn med den kommunale forvaltning på vegne av kommunestyret. Dette går fram av § 4 som lyder slik:

*Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret, herunder påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.
Utvalget kan ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer.*

Kontrollutvalget har ikke plikt til å behandle andre saker enn de som utvalget får seg forelagt av kommunestyret eller der det går fram av lov eller forskrift.

Kontrollutvalget er etter gjeldende lov og forskrift ikke en kommunal klageinstans, men vil i hvert enkelt tilfelle vurdere om det ut i fra vesentlighetsvurderinger kan være formålstjenlig å ta opp slike saker. Men da må formell klageadgang være fraværende.

Kontrollutvalget kan derimot av eget tiltak i prinsippet ta opp alle forhold ved kommunens virksomhet så lenge dette kan defineres som tilsyn eller kontroll. Når det gjelder bestillinger fra andre enn kommunestyret eller revisjonen, må kontrollutvalget selv vurdere om saka hører til under utvalget sitt kompetanseområde og om det er ønskelig å prioritere denne.

Kontrollutvalget har ikke myndighet til å avgjøre en sak til gunst eller ugunst for en part, men kan naturleg nok dersom utvalget ønsker det og økonomiske ressurser er stilt til disposisjon, undersøke saksbehandlingen i kommunen.

Kontrollutvalget må ut i fra det som her er nevnt vurdere om det er ønskelig å gå inn i denne saken.

Det blir ikke lagt fram tilråding til vedtak.

Harald Rogne
daglig leder

Ålesund Kommune
Kontrollutvalget
v/Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS
Lerstadvegen 545
6022 ÅLESUND

Ålesund, 25.01.2013

**SAK GNR 7 BNR 160 Herman Helgesen, Adr: Hopegjerde 8
Innlemmelse av friområde.**

Byggherre har hatt fast bopel på denne eiendommen i ca. 1 år. En stor del av friområdet er fortsatt innlemmet i eksisterende tomt med opparbeiding og beplantning av busker.

Etter ferdigstilt arbeid av tomt skulle friområdet tilbakeføres i den stand det var før utbygging, iflg. avtale med Ålesund Kommune. Vh Plan og Bygning skulle påse at dette kravet ble oppfylt.

Grensemerker mot nord, øst og sør er fjernet, og viser ikke tomtens virkelige areal. Jeg har ved flere anledninger påpekt dette overfor Ålesund Kommune VH Plan og Bygning med Torill Homberset. Jeg har ikke mottatt svar på mitt brev av 18.06.2012.

Iflg. tlf.samtale med Torill Homberset i november mnd. 2012 fikk jeg beskjed om at dette arbeidet ikke er prioritert, og at en ikke kunne forvente at det som byggherre har ødelagt av friområdet blir reparert.

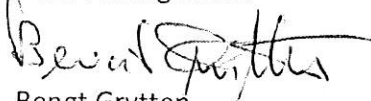
Jeg stiller meg undrede til Torill Homberset sin vurdering og standpunkt i denne saken. Det virker som om lover og regler gjelder for alle andre, men ikke for enkelte.

Jeg håper at Kontrollutvalget ser på denne saken, og hvorfor ikke byggherre har fått pålegg om å rydde opp på friområdet 1 år etter innflytting.

Jeg viser til tidligere korrespondanse med Ålesund Kommune Vh for Vei anlegg og Park, og Vh for Plan og Bygning. Seneste brev av 18.06.2012 har jeg ikke fått noen skriftlig tilbakemelding på

Jfr.vedlegg.

Med vennlig hilsen

Bengt Grytten

Olaf Alvik

Kopi til:
Indre Borgund Bydelsutvalg.

Ålesund Kommune
Plan og Bygging
6000 ÅLESUND

Ålesund. 18.06.2012

**SAK GNR 7 BNR 160 Herman Helgesen Adresse: Hopegjerde 8
Innlemmelse av friområde.**

Jeg viser til tidligere korrespondanse vedrørende denne saken.
Byggherre har nå bodd i sin bolig i flere måneder.
I følge avtale med Ålesund Kommune skulle friområde tilbakeføres i den stand det var når arbeidsutførelse var ferdigstilt.

Denne avtalen er ikke overholdt av byggherre. Byggherre har innlemmet et ganske stort areal av friområde til sin tomt, blant annet med beplantning av busker og utfylling av jordmasse.

Her var tidligere fri ferdsel mot sør.

Her var også tre bytemerker som indikerte tomtens grense mot friområde, nord øst og sør. Disse er nå fjernet .

Jeg forventer at Ålesund Kommune ser på denne saken, og pålegger byggherre ny oppmåling av tomt ,mot friområde.

Med vennlig hilsen

Bengt Grytten
Hopegjerde 5

Kopi til : Ålesund Kommune
Veg Anlegg og Park
v/ Oddvar Kongsvik

Ålesund Kommune
Virksomhet for Vei Anlegg og Park
Oddvar Kongsvik
Postboks 1521
6025 Ålesund

Ålesund. 21.06.2011

INNLEMMELSE AV FRIOMRÅDE

I forbindelse med byggeprosjekt av GNR. 7 BNR 160 Hopegjerdet 8 har utbygger innlemmet store deler av friområdet mot øst og sør inn i sin eksisterende tomt.

Har ved tidligere anledninger påpekt denne ervervelsen av friområdet til Helene Worren, for Park og Anlegg, uten at noe er foretatt.

Har tidligere fått bekreftet fra Ålesund Kommune at der ikke foreligger noe salg av friområde til utbygger.

Her var tidligere adkomst som var åpent for allmenn ferdsel mot sør

Det virker som det er fritt frem for enkelte personer å innlemme friområder til sin allerede eksisterende tomt.

Tomten er også av en slik størrelse at det ikke er behov for ervervelse fra et friområde.

Avtale mellom byggherre og Ålesund Kommune Park og Anlegg, var at friområde skulle tilbakeføres til den stand det var før utbygging. Denne avtalen er ikke overholdt av byggherre.

Bytesteiner som viser tomtens opprinnelige størrelse er fjernet.

Jeg viser til tidligere utsagn fra Rådmann i media om adkomst til friområde og dens betydning.

Jeg stiller meg undrende til hvorfor Ålesund Kommune ved Park og Anlegg ikke har foretatt seg noe i dette tilfellet.

Jeg håper på en snarlig tilbakemelding vedrørende denne saken.

Med vennlig hilsen

Bengt Grytten

Olaf Alvik

Kopl: Indre Borgund Bydelsutvalg.

Virksomhet for Plan og Bygning v/Torill Homberset

ÅLESUND KOMMUNE

VEG, ANLEGG OG PARK

Bengt Grytten
Hopegjerde 5

6013 ÅLESUND

Saksbehandler
Oddvar Kongsvik
Tlf 70 16 27 20

Deres ref.

Vår ref.
OK/05/2782-29/ D37 &46

Dato:
06.07.2011

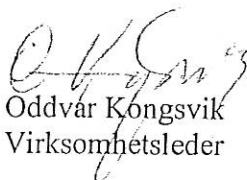
INNLEMMELSE AV FRIOMRÅDE

Det vises til deres brev av 21.06.2011 hvor De påpeker at utbygger av gnr 7 bnr 160, Hopegjerdet 8, har innlemmet store deler av kommunalt friområdet i sin tomt.

Etter samtale med ansvarlig saksbehandler hos Virksomhet for plan og bygning, blir det opplyst at den aktivitet som pågår rett nok i noen grad griper inn i friområdet, men ikke mer enn normalt i forhold til det som må påregnes i slike byggeprosjekt. Dette er også av midlertidig karakter og i den grad friområdet blir berørt skal det tilbakeføres i samme stand som det var før byggingen startet.

Vh plan og bygning vil påse at dette kravet blir oppfylt.

Med hilsen

Oddvar Kongsvik
Virksomhetsleder

Kopi til: Virksomhetsleder Lars Vartdal
Avd.ing Torill Homberset

Postadresse: Sentralbord
Ålesund kommune Tlf 70 16 20 00
6025 ÅLESUND Faks 70 16 20 01
postmottak@alesund.kommune.no

Besøksadresse:
Postboks 1521

www.alesund.kommune.no

Tlf 70 16 20 00 Bankgiro: 6550.05.05200
Faks 70 16 20 01 Å.K.org.: 942.953.119

**SUNNMØRE
KONTROLLUTVÅLSEKRETARIAT IKS**

Kontrollutvalget i
Ålesund kommune

Dato: 13.02.2013

**SAK 07/13
FORSLAG TIL ÅRSMELDING 2012 – ÅLESUND KONTROLLUTVALG**

På bakgrunn av ovenstående blir saka lagt fram for kontrollutvalget med forslag om slikt

vedtak:

Det framlagte forslag til årsmelding vedtas som årsmelding 2012 for Ålesund kontrollutvalg.

Harald Rogne
daglig leder

ÅLESUND KOMMUNE KONTROLLUTVALGET

ÅRSMELDING FOR VIRKSOMHETEN I 2012

Etter Lov om kommuner og fylkeskommuner § 77 er det pålagt for kommunene å ha kontrollutvalg.

Kommuneloven har som formål at kommunens virksomhet skal:

- tilrettelegge forholdene for et funksjonsdyktig kommunalt folkestyre
- og for en rasjonell og effektiv forvaltning av de kommunale fellesinteressene innenfor rammen av det nasjonale felleskap og med sikte på en bærekraftig utvikling.
- Legge til rette for en tillitskapende forvaltning som bygger på en høy etisk standard

Dette gir mål for kontrollutvalgets arbeid og peker ut en retning for hvordan utvalget skal utøve rollen sin. Disse målene gjenspeiles i hensikten med både regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon selskapskontroll og andre typer kontroller. Årsmeldingen gir informasjon om hvilke oppgaver kontrollutvalget har hatt fokus på i 2012 og dermed hva utvalget har gjort for å bidra til å nå de overordnede målene.

Kontrollutvalget skal på vegne av bystyret stå for det løpende tilsynet med kommunens forvaltning. Utvalget rapporterer og gir innstilling direkte til bystyret i saker der dette er oppgaven.

I medhold av kommuneloven har kommunaldepartementet fastsett forskrifter om kontrollutvalg den 15. juni 2004. I forskriften er det gitt regler for valg og sammensetting av utvalget, om utvalget sitt ansvar og oppgaver, om saksbehandling og sekretariat.

Mellom annet skal utvalget føre tilsyn med at revisjon av årsregnskapet skjer på en betryggende måte og at det blir utført forvaltningsrevisjon og tilsyn med eierskap i selskap der kommunen er eier eller deleier i (selskapskontroll).

Etter regelverket skal kontrollutvalget ha eget sekretariat, uavhengig av administrasjonen og den valgte revisjon. Sekretariatet skal mellom annet se til at sakene som blir lagt fram for kontrollutvalget er forsvarlig utredet.

Etter kommunevalget i 2011 har utvalget følgende sammensetning for valgperioden 2011 til 2015:

Leder: Erik Tørrissen Frp
Nestleder: Svein Inge Alnes Ap
Medlem: Mette Aakvik Bjørge Ap
Medlem: Svein Tømmerdal H
Medlem: Gunn Helen Wågsholm H

Aktiviteten i året

Kontrollutvalget hadde 5 møter i 2012 og behandlet 30 saker. Foruten behandling av kommunens regnskaper og årsmelding nevnes at kontrollutvalget har hatt kommunens gjeldsforvaltning på sin dagsorden. Videre nevnes tema som tilsynsrapport fra fylkesmannen, saker relatert til Lov om offentlige anskaffelse, plan for forvaltningsrevisjon for inneværende valgperiode samt forberedelser til plan for selskapskontroll.

Kontrollutvalget har videre sett det som en viktig oppgave å ha en løpende oppfølging av kommunens økonomiske situasjon gjennom behandling av kommunens økonomirapporter.

Medlemmene i kontrollutvalget er kjent med at kontrollutvalget sine oppgaver er mange og viktige. Kontrollutvalget har tatt sikte på å bidra til at det blir skapt tillit til kommunen og at kommunen framstår som troverdig for brukere og innbyggere med likebehandling som et grunnleggende mål. Tilsyns- og kontrollordningen skal medvirke til å skape legitimitet til disse prosessene med en kritisk og konstruktiv tilnærming. For å nå dette målet har det vært viktig med dialog med kommunens ledelse.

Ålesund, 21.02.2013

Erik Tørrissen
leder
(sign.)

Svein Inge Alnes
nestleder
(sign.)

Mette Aakvik Bjørge
medlem
(sign.)

SveinTømmerdal
medlem
(sign.)

Gunn Wågsholm
medlem
(sign.)